

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра європейської економіки і бізнесу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	Міжнародні економічні відносини
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	29 «Міжнародні відносини»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему **«Роль публічної дипломатії у просуванні економічних інтересів
України»**

здобувачки Віер Діани Ігорівни

Науковий керівник: *к.е.н., доцентка Лещенко К. А.*

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: *д.е.н., доцент Федірко О.А.*

(підпис)

Київ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра європейської економіки і бізнесу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Міжнародні економічні відносини

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

29 «Міжнародні відносини»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

292 «Міжнародні економічні відносини»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

С.І. Ткаленко

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

О.А. Федірко

2024 р.

2024 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Вієр Діані Ігорівні

Очної (денної) форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Роль публічної дипломатії у просуванні економічних інтересів

України»

Тему затверджено наказом ректора Університету від "28" грудня 2024р.№ 2320

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріала наукових джерел, видань, книг та наукових статей, нормативно-правових актів України та ресурсів мережі інтернет.

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1 | Теоретичні основи публічної дипломатії та економічних інтересів

Розділ 2	Аналіз розвитку публічної дипломатії в Україні та світі
Розділ 3	Просування економічних інтересів України за допомогою публічної дипломатії
Об'єкт дослідження:	Процес реалізації публічної дипломатії в сфері економічних інтересів України.
Предмет дослідження:	Соціально-економічні відносини країни, діяльність інститутів публічної дипломатії, які реалізують національні інтереси України.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є визначення особливостей соціально-економічного розвитку України в контексті реалізації засобів публічної дипломатії.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Проаналізувати визначення публічної дипломатії. Визначити основні характеристики публічної дипломатії, які відрізняють її від інших видів дипломатії. Розкрити цілі та завдання публічної дипломатії, а також методики оцінювання її ефективності.
У розділі 2	Проаналізувати особливості розвитку публічної дипломатії. Виокремити її роль в Україні та вказати на перспективи розвитку в умовах євроінтеграції.
У розділі 3	Показати взаємозв'язок публічної та економічної дипломатії. А також розкрити механізми та інструменти підвищення ефективності публічної дипломатії в економічній сфері.

**Завдання підготував
науковий керівник**

К.А. Лещенко

(підпис)

« ____ » _____ 2024 р.

**Завдання одержав
здобувач**

Д. І. Вієр

(підпис)

« ____ » _____ 2024 р.

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 67 сторінок, 3 таблиці, 12 рисунків, список використаних джерел з 60 найменувань та 3 додатки.

Назва кваліфікаційної бакалаврської роботи **«Роль публічної дипломатії у просуванні економічних інтересів України»**.

Об'єктом дослідження є процес реалізації публічної дипломатії в сфері економічних інтересів України.

Предметом дослідження є соціально-економічні відносини країни, діяльність інститутів публічної дипломатії, які реалізують національні інтереси України.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи - визначення особливостей соціально-економічного розвитку України в контексті реалізації засобів публічної дипломатії.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- прослідкувати еволюцію та зрозуміти сутність публічної дипломатії, визначити характерні етапи становлення публічної дипломатії;
- охарактеризувати методики оцінювання її ефективності;
- дослідити ролі та сучасний стан публічної дипломатії в Україні;
- визначити перспективи розвитку публічної дипломатії України в контексті євроінтеграції;
- оцінити виклики публічної дипломатії в просуванні економічних інтересів України;

Практичне значення отриманих результатів: покращення розуміння ролі публічної дипломатії в сучасному світі. Аналіз розвитку публічної дипломатії в Україні та світі. Визначення викликів та перспектив публічної дипломатії України в контексті євроінтеграції. Розробка механізмів та інструментів підвищення ефективності публічної дипломатії в економічній сфері.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2024

Рік захисту роботи: 2024

Ключові слова: публічна дипломатія, економічна дипломатія, національні інтереси, міжнародний імідж, експорт, інвестиції.

Відгук
на кваліфікаційну бакалаврську роботу здобувачем факультету Міжнародної
економіки і менеджменту освітньо-професійної програми
«Міжнародні економічні відносини»
Вієр Діани Ігорівни

на тему

«Роль публічної дипломатії у просуванні економічних інтересів України»

1. **Актуальність теми.** У сучасному світі, де глобалізація та взаємозалежність країн стають дедалі сильнішими, публічна дипломатія набуває все більшої ваги. Це особливо актуально для України, яка прагне до євроінтеграції та поглиблення співпраці з міжнародними партнерами. Публічна дипломатія може стати потужним інструментом для просування національних інтересів України на міжнародній арені, зокрема в економічній сфері. Особливо актуальним використання публічної дипломатії стає в умовах геополітичної напруги та інформаційних війн. Вона може допомогти Україні протистояти дезінформації та пропаганді з боку ворожих держав, а також заручитися підтримкою міжнародної спільноти.
2. **Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи та наявність самостійних розробок авторки.** Робота логічно структурована та чітко викладена. Авторка дослідження детально розглянула еволюцію публічної дипломатії, її різновиди та сучасні методи оцінювання ефективності. Важливо відмітити, що авторка провела аналіз сучасного стану публічної дипломатії в Україні, визначила її роль у просуванні економічних інтересів країни. Також в роботі використане економіко-математичне моделювання для оцінки впливу публічної дипломатії на економіку України, що є свідченням самостійних розробок та глибокого аналізу. Авторка чітко формулює ключові положення щодо ролі публічної дипломатії в соціально-економічному розвитку України.
3. **Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій.** Теоретичні висновки авторки ґрунтуються на ретельному аналізі літератури та власних дослідженнях. Висновки і рекомендації, яких дійшла авторка можуть бути використані для вдосконалення економічної дипломатії в Україні, керівниками підприємств, також профільними державними установами, а саме: Міністерством закордонних справ та Міністерством економічного розвитку і торгівлі, а також можуть стати елементом дискусії в українському академічному суспільстві.
4. **Наявність недоліків.** Суттєвих недоліків не виявлено.
5. **Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК.** Оцінка керівниці - **50 балів.**

Науковий керівник

доцентка, к.е.н. Лещенко К.А.

5 червня 2024 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	6
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ.....	6
1.1 Сутність публічної дипломатії, економічних інтересів та їх складові.....	6
1.2 Еволюція розвитку публічної дипломатії.....	17
1.3 Методики оцінювання ефективності публічної дипломатії	23
РОЗДІЛ 2	29
АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	29
2.1 Аналіз особливостей публічної дипломатії в світі	29
2.2 Дослідження ролі та сучасного стану публічної дипломатії в Україні	38
2.3 Перспективи розвитку публічної дипломатії України в контексті євроінтеграції	42
РОЗДІЛ 3	51
ПРОСУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ ЗА ДОПОМОГОЮ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ	51
3.1 Виклики публічної дипломатії в просуванні економічних інтересів України .	51
3.2 Механізми та інструменти підвищення ефективності публічної дипломатії в економічній сфері.....	57
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасні міжнародні відносини характеризуються проявом різних форм дипломатії, оскільки проблеми, які виникають в суспільстві достатньо різноманітні. На тлі загострення геополітичних проблем в регіонах, недієздатності інститутів міжнародних організацій, некомпетентності офіційної дипломатії країн, громадські інститути в суспільних відносинах все частіше прибігають до застосування різновидів публічної дипломатії. Публічна дипломатія багатогранне поняття генезис якого має витoki в часи холодної війни, а після 11 вересня 2001 року з'явилась концепція нової публічної дипломатії, яка отримала подальше вдосконалення в епоху цифрової трансформації.

На підґрунті вторгнення росії в Крим та Донбас у 2014 році та повномасштабного військового конфлікту у 2022 році традиційні дипломатичні інститути показали неспроможність відстоювати національні інтереси держави, тому вивчення ролі публічної дипломатії у відстоюванні інтересів певних сфер життєдіяльності та територіальних громад набуло особливої актуальності в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження етимології та генезису поняття «публічна дипломатія», характеристика її різновидів та технологій проведено в дослідженнях зарубіжних вчених: Е. Галліона, Е. Мерроу, О. Мамчі, Дж. Ная, К. Росса, Д. Уайзмана, Е. Севіна, та Д. Інгенхофа, та українських вчених М. Ануфрієва, С. Гуцала, О. Висоцького, О. Висоцької, О. Коптєва, І. Копотуна, І. Коропатніка, О. Кривенка, Ю. Курилюк, Д. Мостової, Ю. Седих, А. Шарашенідзе. В кожному дослідженні розкривається логіка співвідношень основних категорій та їх взаємозв'язку, але сучасні підходи вимагають побудови механізму публічної дипломатії на основі системного підходу.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є визначення особливостей соціально-економічного розвитку України в контексті реалізації засобів публічної дипломатії.

Задля поставленої мети у кваліфікаційній бакалаврській роботі вирішені наступні завдання:

- прослідити еволюцію та сутність публічної дипломатії, визначити характерні етапи становлення публічної дипломатії;
- охарактеризувати методики оцінювання ефективності публічної дипломатії;
- проаналізувати особливості публічної дипломатії в світі;
- дослідити ролі та сучасний стан публічної дипломатії в Україні;
- визначити перспективи розвитку публічної дипломатії України в контексті євроінтеграції;
- оцінити виклики публічної дипломатії в просуванні економічних інтересів України;
- розробити механізм та інструменти підвищення ефективності публічної дипломатії в економічній сфері.

Об'єктом дослідження є процес реалізації публічної дипломатії в сфері економічних інтересів України.

Предметом дослідження виступають соціально-економічні відносини країни, діяльність інститутів публічної дипломатії, які реалізують національні інтереси України.

Методи дослідження. Методологічна основа дослідження спирається на теоретичні підходи, викладені у навчальній економічній літературі, проблемно-хронологічний – на дослідженнях сучасних вчених, а фактологічний - на емпіричному матеріалі сучасних досліджень, викладений у наукових публікаціях, провідних аналітичних агентств, міжнародних організацій та міжнародних баз даних. При розв'язанні поставлених завдань були також використано: історичний, історично-правовий, трендовий, структурно-функціональний, формально-логічний, порівняльно-правовий, діалектичний, емпіричний, дедуктивний та індуктивний наукові методи дослідження, метод кореляційно-регресійного аналізу, системний метод при визначенні елементів механізму публічної дипломатії.

Інформаційна база дослідження побудована на розкритті характеру впливу публічної дипломатії на економічні інтереси завдяки проведенню моніторингу економічних позицій України за 18 останніх років у контексті кореляції макроекономічних показників, виявлення основних експортно-орієнтованих галузей, здатних забезпечити економічні інтереси України на міжнародному ринку та пошуку інструментів публічної дипломатії.

Структура кваліфікаційної бакалаврської роботи складається з 3-х розділів, які викладено на 67 арк. тексту, у т.ч. 3 табл., 12 рис., 60 використаних джерел на 6 арк. та 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ

1.1 Сутність публічної дипломатії, економічних інтересів та їх складові

Поняття “дипломатія” з’явилося багато століть тому у нашому світі. Раніше вона базувалася на інших принципах, відмінніших від нашого сьогодення, наприклад спочатку дипломатія спиралася на особисте спілкування на двосторонньому або багатосторонньому рівні, вважалося, що чим більше посольств має країна в іншій тим дружніші і міцніші їх взаємини. Дипломатія використовувалася для вирішення воєнних конфліктів чи сприяння торгівлі між країнами, проте зараз, коли світоустрій змінився, змінилися й умови дипломатії. З’явилися міжнародні арени для спілкування країн, міжнародні організації, що займаються тим чи іншим світовим питанням: екологія, економіка, права людини, торгівля тощо.[59]

В сучасному світі в умовах глобалізації дипломатичні інструменти трансформуються. Окрім традиційної офіційної дипломатії, все активнішу роль відіграють громадські організації, установи культури, освіти та спортивні об’єднання, як суб’єкти публічної дипломатії. Таким чином, публічна дипломатія стає більш прогресивною та гнучкою формою впливу на світову думку, ніж офіційна дипломатія, яка не змогла відстояти позицію України, захист та гарантії якої були закріплені в Будапештському меморандумі.

Стосовно політики люди в усьому світі, різних націй, у різних регіонах і громадах мають різні погляди. За допомогою публічної дипломатії сторони можуть успішно взаємодіяти одна з одною та розуміти точки зору одна одної.

Термін публічна дипломатія, введений у 1965 році Едмундом Галліоном (тоді деканом Школи права Флетчера і дипломатії), описує зростаючу активність

державних і недержавних суб'єктів створити сприйнятливий середовище для їхньої політики серед закордонної громадськості. Явище набуло особливого значення під час холодної війни та знову після терористичних атак 11 вересня. Сучасні технології змінюють способи проведення публічної дипломатії. Але суть самої публічної дипломатії, спілкування через міжнародні кордони з іноземною публікою має давню історію, що сягає корінням у давню Греція. У наш час представники урядів, міжнародних та неурядових організацій, таких як Організація Об'єднаних Націй, активно використовують публічну дипломатію, щоб привернути увагу громадськості до глобальних проблем, різних загроз і викликів, а також до численних кампаній та прикладів багатосторонньої співпраці [55].

Публічна дипломатія включає всі офіційні зусилля, щоб переконати цільові іноземні аудиторії підтримувати стратегічні цілі уряду певної країни. Методи включають заяви осіб, які приймають рішення, цілеспрямовані кампанії, що проводяться урядовими організаціями, присвяченими публічній дипломатії, і спроби переконати міжнародні засоби масової інформації зображати офіційну політику на користь іноземної аудиторії.

Ефективним інструментом для розв'язання даної проблеми у світі є різновид публічної дипломатії - економічна дипломатія як діяльність у сфері міжнародних економічних відносин, спрямована на здійснення конкретних практичних завдань задля просування економічних інтересів країни на зарубіжних ринках. Однак посилення економічної взаємозалежності країн спонукає уряди у низці випадків удаватися до економічної дипломатії для вирішення і зовнішньо-політичних завдань, особливо коли за допомогою традиційних дипломатичних засобів не вдається знайти прийнятне рішення.

Просування та захист економічних інтересів є економічною безпекою кожної країни. І надзвичайно важливо вміти захистити їх в умовах глобалізації. В нас час кращими є не найбільші держави, як раніше, а ті котрі мають сильну та стабільну економіку, привабливий інвестиційний клімат та приємне середовище для ведення бізнесу. Ці всі частинки є складовою економічної безпеки, а значить вони є й питаннями (інтересами), якими опікується економічна дипломатія. Усі

елементи економічної безпеки впливають одне на одного. Буває так, що країна яка має, великий потенціал через постійні міжусобиці, відсутність правового простору, слабкість державної влади втрачає шлях до саморозвитку, а отже і втрачає державну стійкість. [60]

На рис. 1.1 бачимо основні елементи економічних інтересів держав, на яких будується їх економічна безпека.

Рисунок 1.1 — Складові економічних інтересів

Джерело: розроблено автором на основі [60]

За даними рисунка 1.1 ми бачимо основні складові економічної безпеки кожної країни, а отже і питання якими опікується економічна дипломатія. Забезпечення вдалого функціонування кожного з цих елементів, як всередині країни так і захист їх ззовні, призведе до стабільної економіки в державі.

Колектив українських вчених в складі І. Копотун, І. Коропатнік, О. Кривенко, М. Ануфрієв, Ю. Курилюк, Ю. Седих, А. Шарашенідзе розглядають поняття «народна дипломатія», яку трактують, як втілення суспільної ініціативи

без політичних та юридичних обмежень, яка втілюється не чиновниками, а окремими членами суспільства: вченими, діячами культури, бізнесменами, спортсменами, звичайними громадянами, а також громадськими, релігійними та іншими організаціями [8, с. 112].

В дослідженні вчених Оксфордського університету: «Публічна дипломатія — це підгалузь політології та міжнародних відносин, який передбачає вивчення процесу та практики, за допомогою яких національні держави та інші міжнародні актори залучають глобальну громадськість для обслуговування своїх інтересів». Публічна дипломатія розвинулася під час холодної війни як наслідок зростання мас-медіа та рушіїв громадської думки в управлінні зовнішньою політикою. Сполучені Штати, перебуваючи у біполярній ідеологічній боротьбі з Радянським Союзом, визнали, що завоювання громадської підтримки політичних цілей серед іноземного населення часом ефективніше шляхом прямої взаємодії, ніж традиційної, часто закриті контакти між урядами. Публічна дипломатія все ще не є визначеною академічною галуззю з основною теорією, хоча її близькість до засновника «м'якої сили» Джозефа Най наближає її до неоліберальної школи, яка наголошує на багатосторонніх плюралістичних підходах у міжнародних відносинах. Цей термін є нормативною заміною пропаганди, централізує роль цивільних осіб у міжнародних відносинах, щоб підняти громадську участь над рівнем маніпулювання, пов'язаного з урядовою чи корпоративною пропагандою [50]. Побудова взаєморозуміння між залученими суб'єктами є цінністю, яка зазвичай асоціюється з результатами публічної дипломатії обміну або культурного характеру, разом з інформаційною діяльністю, яка визначає пріоритетні цілі зовнішньої політики та національні інтереси конкретної держави. У середині 20-го століття акцент публічної дипломатії був менш науковим і більш практичним — впливати на іноземну думку в конкуренції з національними державами-суперниками. У період після холодної війни Сполучені Штати, зокрема, прагнули розширення ринкової демократії в нових індустріалізованих країнах Сходу. «М'яка сила», негативне і позитивне тяжіння, яке витікає з культури та поведінки міжнародних акторів, стало популярним терміном, пов'язаним з публічною

дипломатією. Після 11 вересня повідомлення та обґрунтування своїх планів, щоб завоювати серця та уми мусульманської більшості, стали домінуючими на тлі глобальної війни з тероризмом під проводом США та двох активних інтервенцій в Афганістані та Іраку. Громадська дипломатія використовувалася в односторонніх комунікаційних кампаніях, таких як «Ініціатива спільних цінностей» Державного департаменту США, яка мала зворотний ефект, коли цільова аудиторія країни відкинула вбудовані повідомлення як корисливу пропаганду [36].

За даними енциклопедії Британіка, існує два основних види публічної дипломатії. Перший — брендинг, або культурна комунікація, за якої уряд намагається покращити свій імідж, не шукаючи підтримки для будь-якої негайної політичної мети. Держави використовують стратегії брендингу, щоб створити кращий імідж у світі. Це також допомагає підтримувати довгострокові союзницькі відносини та підривати ворожу пропаганду. В ідеальному світі брендинг сприяв би досягненню консенсусу з різних тем і підвищував би громадську доброзичливість.

Під час холодної війни, наприклад, Сполучені Штати використовували публічну дипломатію, щоб переконати європейську аудиторію в тому, що основи демократичного уряду та капіталістичного підприємництва перевершують радянські альтернативи. Голос Америки вів пряме мовлення на країни Варшавського договору Східної Європи, щоб розвіяти міфи про Захід. У той же час Державний департамент США побудував і підтримував читальні зали в країнах-союзниках, переповнені книгами про американську історію та культуру. Департамент сподівався, що знайомство з американськими принципами та ідеями посилить широку підтримку політики США.

Такі саме кроки робить росія, коли створює по світу російські центри культури, а на окуповані території України, одразу завозить літературу та підручники російською мовою, яка має ідеологічний підтекст.

Другий тип публічної дипломатії включає різноманітні стратегії, спрямовані на сприяння швидшому досягненню результатів — цю категорію іноді називають політичною адвокацією. У той час як брендинг покликаний впливати на довгострокове сприйняття, політичні кампанії з адвокації використовують

публічну дипломатію для залучення зовнішньої підтримки для найближчих цілей політики. Іноземну громадськість можуть заохочувати підтримувати чи виступати проти лідерів інших держав. Іноді державам потрібно швидко переконати іноземну аудиторію підтримувати дорогі стратегії військового альянсу. Іноземні лідери можуть захотіти співпрацювати з планами альянсу, але бояться внутрішньої помсти за згоду на непопулярні дії. За цих умов публічна дипломатія може допомогти цим лідерам співпрацювати, зменшивши загрозу негативної реакції всередині країни [51].

Головна мета економічної дипломатії може бути визначена як забезпечення найвигідніших умов для участі національної економіки у світовому господарстві. Враховуючи найважливіші напрями такого забезпечення (підтримка національного бізнесу за кордоном та залучення іноземних інвестицій тощо), необхідно реформувати економічні відділи закордонних дипломатичних установ. Це означає розробити та запровадити оптимальну структуру економічних відділів, чітко визначити посади та функції, але головне – залучити відповідних професійних фахівців. Для забезпечення ефективної реалізації конкретних завдань структура економічних відділів посольств не повинна бути однаковою, вона мусить залежати від зовнішньоекономічних інтересів та зв'язків країни та виробників з країною перебування, і це далеко не повний перелік того, що треба враховувати та робити.

Необхідно зазначити, що економічна дипломатія створює міжнародні можливості та поле діяльності для комерційної дипломатії. А остання насамперед сприяє національним підприємствам за кордоном у вирішенні таких практичних завдань, як:

- вихід на нові ринки та їх дослідження;
- пошук контрагентів;
- супровід переговорних процесів і укладання угод;
 - захист інтересів національних підприємств у рамках антидемпінгових процедур;
- розв'язання проблеми доступу на ринки (отримання дозволів та ліцензій);

- вирішення торгових суперечок;
- участь у міжнародних конкурсних торгах,
- інвестиційних конкурсах і аукціонах із приватизації іноземних підприємств та об'єктів;
- ретельне опрацювання й підготовлення конкурсної документації;
- участь у виставках, ярмарках, ділових форумах.

Нині економічна дипломатія розвинених країн спирається на могутні національні системи підтримання експорту і просування національних економічних інтересів на зовнішніх ринках.

Принципи економічної дипломатії впливають на визначення її функцій, обґрунтування методів, взаємовідносин між суб'єктами та об'єктами. Наповнення функцій може змінюватися під впливом обставин, нової міжнародної ситуації, зміни векторів у зовнішньоекономічній політиці країн та перегляду її пріоритетів.

Засновник громадської дипломатії Крістофер Росс, старший радник Управління публічної дипломатії Державного департаменту та колишній посол США в Сирії та Алжирі, окреслив сім основних принципів «публічної дипломатії». Нижче наведено: Переконайтеся, що аудиторія зовнішньої політики розуміє її такою, якою вона є, а не як її сприймають або виражають інші. Вимога щодо пояснення політики, демонстрації та доведення раціональності її основних принципів. Подання закликів, які є послідовними, правдивими та переконливими для міжнародної спільноти. Здатність модифікувати звернення до цільової аудиторії, члени якої постійно вивчаються. Здійснення заходів через друковані та телерадіоматеріальні засоби, спрямованих як на широку громадськість, так і на вузькі цільові групи. Співпраця з різними партнерами для залучення нових представників цільової аудиторії. Співпраця та постійні ініціативи міжнародного обміну [28].

На думку українського вченого О. Коптева: «публічна демократія відіграє важливу роль у побудові позитивного іміджу країни, а також сприяє розумінню та сприянню її інтересам на міжнародній арені. Одним з основних завдань публічної дипломатії є підвищення інформованості та свідомості громадськості у світі про

Україну, її культуру, історію, досягнення та виклики, з якими країна стикнулася. Це досягається через активне використання засобів масової інформації, соціальних мереж, організацію культурних та освітніх заходів, виставок, фестивалів, конференцій та інших заходів з метою популяризації України» [9, с. 52].

Центр публічної дипломатії в США розглядає публічну дипломатію як практику взаємодії з іноземною аудиторією для зміцнення зв'язків, встановлення довіри та сприяння співпраці. Це ключовий механізм, за допомогою якого країни зміцнюють взаємну довіру та продуктивні стосунки, і він став вирішальним для створення безпечного глобального середовища. Громадський, інтерактивний вимір дипломатії, публічна дипломатія є глобальною за своєю природою та залучає безліч акторів і мереж [31].

Намагання уряду США вплинути на зарубіжну громадськість задовго передували концепції публічної дипломатії, вигаданій у 1960-х роках. Комунікаційна та технологічна революція, яка формує XXI століття, дала потужний поштовх цьому конкретному способу ведення міжнародних відносин. Уряди втратили свою квазімонополію на контроль над інформацією на користь громадської думки та недержавних суб'єктів [56].

Як бачимо, багато країн приділяють увагу публічній дипломатії, такі як США, задля того щоб закріпити не тільки гегемонію, але й позитивний імідж в світових відносинах. Таким шляхом також пішли країни ЄС, які стали активно запроваджувати інструменти публічної демократії.

Нажаль у професійних дискусіях і публіцистичних текстах ми часто можемо зустріти хибне розуміння поняття публічної дипломатії. Це правда, що ця концепція в її різних формах появи, тобто діяльності, зумовлена історичними та міжнародними обставинами, але вона, незважаючи на різні підходи, закріпилася в своїх основних попередніх припущеннях.

За даними Американської психологічної асоціації (АРА), дипломатія та переговори є наріжним камінням міжнародних відносин. Дипломатія має ширше визначення, ніж лише розмови, які відбуваються між націями. Це охоплює будь-які дебати, які проводяться делікатно та без розпалювання ворожнечі. Таким чином

публічна дипломатія допомагає вирішувати міждержавні конфлікти, локальні конфлікти та індивідуальні конфлікти. Кожен, хто хоче продовжити кар'єру, пов'язану з міжнародними відносинами, повинен знати публічну дипломатію [28].

Концепція публічної дипломатії має різні та численні форми прояву, зумовлені традиційними та міжнародними обставинами.

Основні концептуальні розуміння публічної дипломатії включають наступні положення, що відображено на рис. 1.2.

Рисунок 1.2 – Основні концептуальні розуміння публічної дипломатії

Джерело: розроблено автором на основі [28]

За даними рис. 1.2, сутність концепції публічної дипломатії полягає в наступному:

1) Дипломатія є протилежністю таємній дипломатії. Традиційно переговори вимагали обережності або секретності, щоб функціонувати, тоді як у сучасній публічній дипломатії для виконання дипломатичної діяльності потрібна відкритість. Доступність інформації про дипломатичну діяльність необхідна для демократичної підзвітності зовнішньої політики та її верифікації в сенсі парламентських дебатів і ратифікації, також необхідної в новій публічній дипломатії.

2) Громадська дипломатія сприяє внутрішнім і міжнародним зв'язкам з громадськістю. Публічна дипломатія зазвичай визначається як будь-які навмисні та організовані спроби організації, установи чи уряду налагодити взаємовигідні контакти з громадськістю інших країн і держав, використовуючи платформи міжнародних політичних і економічних організацій або багатонаціональних підприємств. Це включає в себе довгострокові, складні взаємодії, які будують гнучкі, але симетричні відносини з іноземною громадськістю.

3) Публічна дипломатія – це публічне лобіювання. Лобістські зусилля можна використовувати для опису дипломатичної діяльності. Сучасний дипломат, наприклад, представляє та інтерпретує позицію власної країни публічно через публічні виступи та виступи в ЗМІ. Він звітує та коментує ЗМІ та громадську думку в державі перебування та співпрацює із ЗМІ та представниками громадської думки. Він підтримує контакти з громадськістю, залишаючись у межах визначених завдань і функцій.

4) Публічна дипломатія — це, по суті, пропаганда. Це правда, що публічна дипломатія визначається її цілеспрямованістю або бажанням переконати, а не просто полягає в інформуванні в сенсі надання об'єктивних або нейтральних фактів. Пропаганда також визначається як напівправдива комунікація, спрямована на вплив на громадську думку. Отже, публічна дипломатія також використовується в рамках «міжнародної пропаганди», яка розглядається як спілкування національних держав [28].

Крістофер Росс старший радник Управління публічної дипломатії Державного департаменту та колишній посол США в Сирії та Алжирі окреслив 7 основ громадської дипломатії, а саме:

1) Забезпечте, щоб аудиторія зовнішньої політики розуміла її такою, якою вона є, а не як її сприймають або виражають інші.

2) Вимога щодо пояснення політики, демонстрації та доведення раціональності її основних принципів.

3) Подання закликів, які є послідовними, правдивими та переконливими для міжнародної спільноти.

4) Здатність модифікувати звернення до цільової аудиторії, члени якої постійно вивчаються.

5) Здійснення заходів через друковані та телерадіоматеріальні засоби, спрямованих як на широку громадськість, так і на вузькі цільові групи.

6) Співпраця з різними партнерами для залучення нових представників цільової аудиторії.

7) Співпраця та постійні ініціативи міжнародного обміну [28].

По суті, запропоновані К. Россом основи публічної дипломатії представляють собою основні принципи, якими повинні керуватися суб'єкти публічної дипломатії розробляючи стратегію, обираючи цільові аудиторії та інструменти щодо впливу на них.

Слід відзначити, що публічну дипломатію розглядають доволі різноманітно й розмежовують її види за рівнями.

Фахівчиня Національної академії державного управління при Президентові України Д. Мостова пропонує розглядати такі рівні публічної дипломатії, як:

- через взаємодію двох суб'єктів однієї сфери діяльності – парадипломатія;
- через Інтернет – цифрова дипломатія;
- через соцмережі як підвид цифрової дипломатії – твіпломатія (або персональна дипломатія політичних лідерів);
- через зовнішні ринки – економічна дипломатія;
- через великі корпорації – корпоративна дипломатія;
- через запобіжні заходи – превентивна дипломатія;
- через позитивне світосприйняття – іміджева дипломатія, або державний брендінг;
- через міжкультурний спортивний діалог – спортивна дипломатія;
- через неурядові інституції – громадська дипломатія;
- через публічне самоврядування – народна дипломатія;
- через освіту, науку – освітня дипломатія [11, с. 19].

Міністерство закордонних справ України визначає публічну дипломатію як: «систему заходів, за допомогою яких держава комунікує з громадськістю інших

держав та впливає на формування суспільної думки населення інших країн для просування своїх національних інтересів і реалізації зовнішньополітичних цілей. Інструменти публічної дипломатії дають змогу значно розширити охоплення аудиторії, будувати нові партнерства, залучати представників сфер, що перебувають за межами сфери впливу офіційних органів влади (неурядових організацій, бізнесу, аналітичних центрів, освітніх установ, молоді, лідерів суспільної думки та окремих громадян) [2].

Підсумовуючи вищенаведений теоретичний огляд, слід підкреслити, що термін «публічна дипломатія» в науковій літературі представлений також як громадська або народна дипломатія, й всі вони мають аналогічне трактування. Зарубіжні автори виокремлюють в публічній дипломатії три напрями: брендинг, політична адвокація та стратегія. Суб'єктами публічної дипломатії виступають громадські, релігійні організації, відомі діячі освіти, культури, спорту. Ці дискусії та різноманітні заяви внесли певну плутанину щодо значення публічної дипломатії, її цілей та способів діяльності. Тому перш за все необхідно встановити мінімальне визначення або спільний знаменник поняття публічної дипломатії. Розуміння того, чим публічна дипломатія в принципі є чи ні, може дати відповіді на питання, що вона в існуючих умовах може зробити і чого від неї розумно очікувати.

1.2 Еволюція розвитку публічної дипломатії

Термін «публічна дипломатія» еволюціонував у сфері міжнародних відносин для визначення аспектів тих відносин, які відбуваються окремо від взаємодії між державними структурами. Едмунд Галліон, професійний дипломат, ввів термін «публічна дипломатія» в 1965 році. Центр публічної дипломатії був заснований дипломатом і деканом Школи права та дипломатії Університету Тафтса Мерроу Едвардом Р. Центр визначає поняття публічної дипломатії як «вплив на формування громадської думки та здійснення зовнішньої політики». Це охоплює аспекти міжнародних відносин за межами традиційної дипломатії, формування громадської думки в інших країнах їхніми урядами, взаємодію між групами

приватних інтересів у різних країнах, обізнаність громадськості про міжнародні справи та їх вплив на внутрішню політику, а також ефективну комунікацію.

Традиційна дипломатія визначається як проведення офіційних контактів між офіційними представниками суверенних держав і вважається ключовим компонентом дипломатії між державами. З цієї точки зору традиційна дипломатія включає такі ініціативи, як програми обміну студентами, мовне навчання, програми для відвідувачів, культурні обміни, радіо- та телевізійні програми. Щоб вплинути на ширший політичний ландшафт у «приймаючій» країні, такі дії зазвичай спрямовані на покращення іміджу чи репутації «відправної» країни [22].

Ефективною для впливу на молодь зарубіжних країн є така технологія публічної дипломатії, як проведення літніх шкіл. Цю технологію запропонував американський вчений, а згодом і державний діяч Генрі Кіссінджер у 1950 році для європейської молоді, яка в майбутньому може зайняти ключові позиції в суспільстві. Через літні школи європейську молодь виховували в дусі антикомунізму та прихильності до американських цінностей. Значною технологією публічної дипломатії є фінансування перекладу літератури країни, яка здійснює публічну дипломатію, мовою цільової країни. Найбільш активно цю технологію впроваджували США та Китай для поширення свого культурного впливу у світі. Концепція культурної дипломатії як комплексу різноманітних технологій для реалізації завдань публічної дипломатії передбачає проведення фестивалів та конкурсів з поширення культурних цінностей. у цільовій країні. Значних успіхів у перемозі в холодній війні досягли рок-музика та голлівудські фільми. Культурна дипломатія як набір технологій спрямована на зближення культур народів, досягнення взаєморозуміння та культурного консенсусу та, водночас, підвищення значущості соціокультурних інститутів для цільової країни як ефективних механізмів вирішення соціальних проблем. Технології міжнародної допомоги також добре працюють у публічній дипломатії. Важливо відзначити такі інституційні технології, як гуманітарні організації. Вони допомагають вирішувати соціальні проблеми для населення держав, які відчувають соціально-економічні труднощі, за кошти країни-донора. Ілюстрацію таких інституційних технологій

можна знайти в функціонуванні Корпусу Миру, який було засновано в США в 1961 році. Одна з ключових технологій публічної дипломатії, яка пов'язана із зовнішнім управлінням слабких і залежних держав на міжнародній арені є формування та підтримка дисидентського або опозиційного руху в цільовій країні як інструменту для політичних потрясінь у майбутньому [22].

За словами колишнього американського дипломата Едмунда Галліона в середині 1960-х років, публічна дипломатія була розроблена частково для того, щоб дистанціювати закордонну урядову інформаційну діяльність від терміну пропаганда, який набув принизливого відтінку. З роками публічна дипломатія також набула іншого значення, ніж публічні справи, що відноситься до діяльності та програм уряду, спрямованих на донесення політичних повідомлень до своєї внутрішньої аудиторії. До кінця 20-го століття публічна дипломатія широко розглядалася як прозорий засіб, за допомогою якого суверенна країна спілкується з громадськістю в інших країнах. Його метою було інформувати та впливати на аудиторію за кордоном з метою просування національних інтересів та просування цілей зовнішньої політики. Згідно з цим традиційним поглядом, публічна дипломатія є невід'ємною частиною дипломатії між державами, що передбачає офіційні стосунки, зазвичай приватні, між лідерами та дипломатами, які представляють суверенні держави. У цьому сенсі публічна дипломатія включає такі види діяльності, як освітні програми обміну для науковців і студентів; програми для відвідувачів; мовна підготовка; культурні заходи та обміни; і радіо- і телемовлення. Така діяльність зазвичай зосереджена на покращенні іміджу або репутації «відправляючої» країни з метою формування ширшого політичного середовища в «приймаючій» країні.

Останнім часом, особливо після терористичних нападів 11 вересня 2001 року, публічна дипломатія привернула підвищену увагу практиків і вчених у всьому світі. На відміну від «вузької» традиційної, заснованої на державі концепції публічної дипломатії, останні наукові дослідження запропонували «ширшу» концепцію сфери застосування, розвиваючи концепцію нової публічної дипломатії. Цей погляд має на меті охопити нові тенденції в міжнародних відносинах, коли ряд

недержавних суб'єктів, які мають певний авторитет у світовій політиці — наднаціональні організації, субнаціональні суб'єкти, неурядові організації та навіть приватні компанії — спілкуються та активно взаємодіють з іноземними державами і таким чином розробляють та просувають власні політики та практики публічної дипломатії. Прихильники нової публічної дипломатії вказують на демократизацію інформації за допомогою нових медіа та комунікаційних технологій як на силу, яка значно розширила повноваження недержавних акторів і підвищила їх роль і легітимність у міжнародній політиці. Як наслідок, нова публічна дипломатія розглядається як така, що відбувається в системі взаємовигідних відносин, яка більше не є державоцентричною, а скоріше складається з багатьох акторів і мереж, що діють у мінливому глобальному середовищі нових проблем і контекстів. Ця нова публічна дипломатія в короткостроковій перспективі не витіснить традиційну дипломатію між державами, яку практикують міністерства закордонних справ, але вона вплине на роботу цих міністерств. Більш ніж будь-коли, міністерствам закордонних справ і дипломатам потрібно буде вийти за межі двосторонньої та багатосторонньої дипломатії, щоб будувати та підтримувати відносини з новими глобальними гравцями. Підвищеному інтересу до публічної дипломатії в останні роки сприяли концептуальні розробки в інших сферах. Концепції маркетингу та зв'язків з громадськістю, такі як брендинг, були включені вченими до публічної дипломатії для застосування до країн, регіонів і міст. Подібним чином концепція м'якої сили, запропонована дослідником міжнародних відносин Джозефом Наєм, стала для багатьох ключовим поняттям у дослідженнях публічної дипломатії. Найвизначає м'яку силу як «здатність отримати те, що ви хочете, за допомогою привабливості, а не примусу чи платежів». Іншими словами, «м'яка сила» — це ступінь, до якого культурні цінності, політичні ідеали та політика політичного актора викликають повагу чи прихильність з боку інших. Таким чином, м'яка сила стала розглядатися як ресурс, а публічна дипломатія — як механізм, який прагне її використовувати.

Дебати про нову публічну дипломатію набули глобального характеру, а не обмежилися зовнішніми відносинами США, якими б важливими вони не були.

Центр публічної дипломатії USC при Анненберзькій школі (CPD) підтримує цей глобальний підхід і заохочує всесвітній набір перспектив у своїх наукових дослідженнях, аналізі політики та діяльності з професійної освіти. Крім того, дебати набули багатодисциплінарного характеру, і жодна дисципліна не визначала інтелектуальний порядок денний публічної дипломатії. Таким чином, CPD розглядає публічну дипломатію як нову мультидисциплінарну сферу з теоретичними, концептуальними та методологічними зв'язками з різними академічними дисциплінами, включаючи комунікацію, історію, міжнародні відносини, дослідження ЗМІ, зв'язки з громадськістю та регіональні дослідження [31].

Ідея нової публічної дипломатії розширила визначення публічної дипломатії, включивши діяльність, що виходить за межі сфери суверенних урядів. Нова публічна дипломатія спрямована на розробку та просування політики та практики публічної дипломатії для недержавних суб'єктів, включаючи субнаціональних суб'єктів, наднаціональні організації, неурядові організації та іноді приватні компанії. Прихильники нової публічної дипломатії згадували про демократизацію інформації за допомогою нових медіа та комунікаційних технологій як про нову силу, яка значно посилила владу та легітимність недержавних акторів у міжнародній політиці.

У жовтні 2016 року міністри закордонних справ ЄС вирішили, що публічна дипломатія має бути одним із стратегічних пріоритетів для реалізації Глобальної стратегії ЄС, і відзначили «необхідність об'єднання зусиль у сфері публічної дипломатії, включаючи стратегічну комунікацію, всередині та за межами ЄС». Відповідно до вищезазначеного, ініціативи ЄС у сфері публічної дипломатії сприяють ширшому набору комунікаційних та інформаційних заходів, включаючи стратегічну комунікацію, пресу та інформацію та боротьбу з дезінформацією. Поєднання цих інструментів дозволяє ЄС уважно прислухатися до думок і голосів нашої аудиторії, а також говорити послідовним, але дружнім голосом про наші цінності, такі як багатосторонність, глобальний порядок, заснований на правилах, права людини та гендерна рівність, ключові елементи відповідального глобального

лідерства. Ініціативи громадської дипломатії також є важливими для підвищення розуміння та залучення до ключових пріоритетів ЄС, викладених у Глобальному порталі ЄС, які забезпечать стабільні та високоякісні проекти для місцевих громад відповідно до інтересів та принципів ЄС (наприклад, верховенство права, права людини, міжнародних норм і стандартів). Насправді європейська модель довіреного зв'язку в країнах-партнерах полягає в об'єднанні людей, товарів і послуг у всьому світі за допомогою розумних, чистих і безпечних інвестицій у якісну інфраструктуру [52].

У ХХІ столітті глобальне громадянське суспільство та його вороги знаходяться на рівні будь-якого дипломата чи міністра культури в питаннях публічної дипломатії. Наративна конкуренція в цифрову та мережеву еру є набагато глибшою, ширшою та змагальною, тоді як мейнстрімові ЗМІ, які раніше визначали, як і про що ми думаємо, більше не домінують над національними та міжнародними наративами. Міждержавна конкуренція перейшла до конкуренції з боку недержавних гравців, які використовують соціальні медіа як форму інформації та впливають на ведення війни в міжнародних відносинах. Оскільки різні вчені та практики продовжують визнавати підходи публічної дипломатії, програма досліджень залишатиметься орієнтованою на кейс, корпоративно-центричною (з вкрапленням зв'язків з громадськістю), менш теоретичною та більш глобальною, ніж її англо-американське коріння [52].

Публічна дипломатія пройшла довгий шлях розвитку протягом історії, від ранніх проявів, таких як дипломатичні місії та культурний обмін, до сучасних форм, що використовують нові технології та залучають громадянське суспільство.

Сьогодні публічна дипломатія відіграє важливу роль у зміцненні міжнародних відносин, захисті національних інтересів та підтримці євроінтеграційного курсу.

Глобалізація та інформаційна революція створили нові виклики та можливості для публічної дипломатії, а зростання ролі громадянського суспільства робить її більш багатогранною та складною.

Важливо, щоб Україна продовжувала активно використовувати публічну дипломатію для покращення свого іміджу на міжнародній арені та досягнення своїх зовнішньополітичних цілей.

На рис. 1.3 можна побачити лінію часу, де показані основні віхи розвитку публічної дипломатії протягом останнього століття.

Рисунок 1.3 — Еволюція розвитку публічної дипломатії

Джерело: Розроблено автором на основі [52]

Таким чином, еволюція публічної дипломатії відбулася на тлі протистояння США та Радянського Союзу й стала наріжним камінням після закінчення Другої світової війни у формуванні іміджу країни. Це стало початком формування публічної дипломатії як цілісної концепції, що включає в себе не лише пропаганду та

інформаційну війну, але й культурний обмін, співпрацю в галузі освіти, науки та техніки, а також інші форми м'якої сили.

1.3 Методики оцінювання ефективності публічної дипломатії

У сучасних суспільствах різні державні та недержавні суб'єкти спілкуються з іноземними особами чи народами без потреби іноземних дипломатів, програм обміну чи візитів. Це також є прямим результатом розвитку комунікаційних технологій, які дають змогу спілкуватися в режимі реального часу між людьми з різних куточків світу, не маючи при цьому географічної близькості. У цьому відношенні Snow and Cull підкреслюють роль нових медіа та нові канали комунікації, такі як сайти соціальних мереж, для сприяння новим зусиллям публічної дипломатії між міжнародними зацікавленими сторонами [37].

Отже, задля оцінки комунікацій в цифровому суспільстві оцінку ведуть за кількістю підписників, кількістю переглядів, кількістю лайків, що визначає рівень довіри у суспільстві. Цифрова трансформація публічної дипломатії від односторонньої комунікації до багатосторонньої, передусім сприяв прогрес у інформаційно-комунікаційних технологіях. Сьогодні можна легко побачити поширення цифрових технологій у дипломатії, особливо враховуючи, що більшість міністерств закордонних справ, їхніх посольств і глави держав спілкуються через соціальні мережі, засоби масової інформації та безпосереднє спілкуються з різноманітною громадськістю.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у публічній дипломатії зараз стало глобальним явищем. Станом на жовтень 2019 року міністерства закордонних справ 187 країн мали облікові записи урядів у Twitter, які представляли 97% усіх країн ООН. 93% від ці країни мають присутність у Facebook, а 81% – в Instagram, що свідчить про це уряди пристосовуються до нових каналів зв'язку [58]. Таким чином, можна стверджувати, що всі повідомлення, які надсилаються цільовим аудиторіям через ці соціальні мережі є повідомленнями публічної дипломатії.

Доволі ґрунтовна методологія дослідження публічної дипломатії наведена в монографії американських вчених Д. Інґенхоф та Дж. Чаріте «Solving the Public Diplomacy Puzzle - Developing a 360-Degree Integrated Public Diplomacy Listening and Evaluation Approach to Analyzing what Constitutes a Country Image from Different Perspectives», яка опублікована у 2020 році.

Д. Інґенхоф та Дж. Чаріте вказують, що ключовим фактором участі в публічній дипломатії та підвищенні іміджу країни — це стисле знання того, що становить це відносно різних вимірів, джерел і з різних, але взаємодоповнюючих точок зору. Потрібно розробити інтегровану систему вимірювання що дозволяє нам слухати різні голоси, які можуть бути пов'язані з публічною дипломатією та служать основою для створення та підтримка відносин і, таким чином, досягнення зовнішньополітичні цілі шляхом трьох кроків: складові іміджу країни, як ці компоненти сформовані та представлені попередні вимірювальні моделі, розробка нової системи вимірювання, аналізу імідж країни та публічної дипломатії комплексно.

Наведені автори в системі оцінювання публічної дипломатії пропонують методику Компас (LEC) задля вимірювання іміджу країни. Різні рівні можна аналізувати завдяки п'ятивимірної моделі іміджу країни. Рівень витрат відображає витрати на комунікації (HR, бюджет, посольські заходи, преса конференції, спілкування в соціальних мережах тощо) установою публічної дипломатії (наприклад, Міністерством закордонних справ) для досягнення стратегічних комунікаційних цілей. Для цього важливо обстежитися їхні попередні комунікаційні кампанії чи моніторинг діяльності. Додатково актори публічної дипломатії повинні оцінити кількість ресурсів, які вони можуть використовувати для нової комунікаційної стратегії. Стратегія може бути спланована, створена спільно з відповідними групами зацікавлених сторін. Результати стосуються поширення інформації. Вони можуть бути прямими результатами витрат на спілкування. Їх можна виміряти за доступністю та/або охопленням комунікаційної діяльності. Тому можна по порядку досліджувати висвітлення в ЗМІ не лише

кількісно, а також контент-аналіз бажано поєднувати з якісним підходами, такими як аналіз дискурсу.

Таблиця 1.4 наочно показує модель оцінювання ефективності публічної дипломатії (за Д. Інгенхоф та Дж. Чаріте)

Таблиця 1.1 — Методики оцінювання ефективності публічної дипломатії у цифровому просторі

Рівень оцінки	Метод оцінки	Показники	Інструменти
Витрати	Аналіз попередніх кампаній, моніторинг діяльності	Бюджет, людські ресурси, кількість заходів	Звіти, аналітичні дані
Стратегія	Спільне планування, залучення зацікавлених сторін	Відповідність цілям, реалістичність, ресурсне забезпечення	SWOT-аналіз, фокус-групи
Результати (поширення)	Аналіз висвітлення в ЗМІ	Кількість публікацій, охоплення аудиторії, тональність	Медіа-моніторинг, контент-аналіз
Результати (прямі)	Опитування громадської думки	Обізнаність про країну, знання про новини та характеристики	Анкети, інтерв'ю
Результати (непрямі)	Опитування, аналіз цифрових даних	Зміна ставлення, думки та поведінки щодо країни	Анкети, аналіз соціальних мереж, веб-аналітика

Джерело: розроблено автором на основі [32]

Рівень результату вимірює прямі результати стратегічних комунікаційних зусиль на рівні зацікавлених сторін. Їх можна поділити на прямі результати, які утворюють основу для досягнення непрямих результатів. Прямі результати посиляються на дію комунікативних пропозицій, тобто знання про країну, обізнаність про її новини та її характеристики. Таким чином, інформація розглядається відповідно до зображення розмірів іншої країни. Важливо також

оцінити громадську думку через відкриті запитання, щоб переконатися, що люди можуть говорити вільно та піднімати нові теми спілкування практики не замислювалися. Непрямі результати відносяться до зміни ставлення, думки і поведінкове ставлення до країни і може бути вимірюватися шляхом опитування розмірів іміджу країни та аналізу «чинників вартості» в кожному вимірі зображення з «драйверами вартості» [32].

Для подальшого аналізу непрямих конативних результатів аналізуються цифрові дані трасування. Як стверджувалося раніше, люди все більше і більше шукають інформацію в Інтернеті, і великі дані можуть дати цінну інформацію. Попередні знання впливають і спрямовують пошукову поведінку людей в Інтернеті. Однак люди можуть зіткнутися з новою інформацією під час серфінгу у всесвітній мережі чи користування платформами соціальних медіа. Просте та недороге використання пропонованих соціальних медіа дозволяє людям ділитися своїми думками про країну, будувати міжнародні відносини та таким чином спільно створювати імідж країни [23].

Для аналізу проектів публічної дипломатії в соціальній мережі та створення образів країни за допомогою контенту, створеного користувачами, рекомендується використовувати мережевий аналіз. Наприклад, Sevin та Ingenhoff досліджували зв'язок між кампаніями цифрової дипломатії та сприйняттям націй аудиторією в чотирьох країнах, використовуючи текстовий і реляційний аналізи Twitter [34]. Дійсно, мережевий аналіз дозволяє аналізувати не лише зображення країни щодо вмісту твітів і хештегів. Це також дозволяє виявити, хто є релевантними голосами, і за допомогою аналізу центральності ступеня та проміжності, показників модульності та обсягів твітів, хто має владу та з ким вони пов'язані в дипломатичному дискурсі. Так можна спостерігати роль впливових осіб у проектах цифрової публічної дипломатії.

Однак модель не обмежується інструментами моніторингу на початку та в кінці кампанії. Кожна комунікаційна кампанія є предметом діалогу між організацією та громадськістю. Суб'єкти громадської дипломатії повинні діяти як менеджери, які мають балансувати між цілями організації та громадськістю та

регулярно коригувати свої цілі. Таким чином, учасники публічної дипломатії повинні бути готові впоратися з прогнозованими та непередбачуваними подіями та враховувати різні типи громадськості, що робить постійне вимірювання ще більш важливим [35].

Таким чином наведені методики ґрунтуються на моніторингу соціальних мереж, інструментах цифрової аналітики, методах контент-аналізу та безпосередньо опитуваннях, що дозволяє виявити певний інтерес по країнах або регіонах за цією тематикою, визначити прихильність до каналів передачі інформації.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

2.1 Аналіз особливостей публічної дипломатії в світі

Після холодної війни розділений світ зменшився, і весь світ став доступним для урядів, а також для зростаючих міжнародних акторів, неурядових акторів, аналітичних центрів, груп громадянського суспільства. У такому світі конкуренції м'якої сили небагато країн мають переваги, якщо вони мають потенційно домінуючу культуру, підготовлені проекти, заплановані цілі та інвестовані інструменти. Тому все більше стали говорити про нову публічну дипломатію, яка утворилася всередині 60 років минулого століття.

Нова публічна дипломатія сьогодні виводить уряди, звертаючись до іноземних громадян і намагаючись вплинути на них відповідно до довгострокових планів рідної країни, як Д. Уайзман стверджує майже те саме у своїй книзі «Ізолювати або вступати: ворожі держави, Зовнішня політика США та публічна дипломатія», що Сполучені Штати повинні компенсувати свої обмежені дипломатичні відносини з антагоністичними державами шляхом взаємодії з громадськістю в цих країнах через публічну дипломатію [40].

Американський дослідник Дж.Кім у своїй статті під назвою «Зв'язки з громадськістю та публічна дипломатія в програмах культурного та освітнього обміну» Кім, що національний імідж Сполучених Штатів постійно погіршується в усьому світі. Антиамериканізм був однією з головних дипломатичних проблем США протягом трьох десятиліть. Після шоку 11 вересня уряд США переглянув свою публічну дипломатію. Наприклад, фінансування програми Фулбрайта має різко зростає, особливо для арабського народу, щоб змінити позитивний імідж Америки [26]. Тому ми бачимо, що програми Фулбрайта для вчених та навчання студентів, програми допомоги від USAID дали можливість підвищити рівень

сприйняття Америки, з точки зору підвищення своїх компетенції, залучення технічної допомоги, але в політичній площині, рівень довіри від арабських країн зовсім не змінився.

Китайські вчені А. Хуанг та Р. Ванг стверджують, що незважаючи на державну монополію на засоби масової інформації, вона зазнала поразки у сфері публічної дипломатії та що її ЗМІ залишаються зосередженими на традиційних засобах пропаганди [24].

Це твердження дуже доречно, оскільки в епоху розвитку соціальних медіа, громадяни взагалі перестали цікавитися офіційними ЗМІ в своїх країнах, що характерно також й для українського суспільства.

Тому у сучасному безмежному світі соціальні медіа більше не можна ігнорувати. У статті «Going for the jugular in public diplomacy: How adversarial publics using social media are challenged state legitimacy» Р. Захарна та Н. Уйсал стверджують, що нації розглядають інші країни як своїх головних конкурентів у публічній дипломатії [25].

Сьогодні держави застосовують управління відносинами та використовують методи публічної дипломатії, які здебільшого орієнтовані на іноземну аудиторію. Стаття пояснює цю динаміку відносин між державами та глобальною громадськістю. Й так саме робить росія, коли запускає пропаганду по всьому світу, маючи достатньо широку мережу каналів передачі інформації.

А Китай збільшив свою публічну дипломатію, використовуючи міжнародне мовлення та культурну дипломатію, спонсоруючи музейні виставки, будуючи школи китайської мови та створюючи інститути Конфуція по всьому світу. Він витрачає мільярди доларів на просування ідеї глобальної багатопольярної системи, заснованої на цінностях, які він пропагує, і на тому, де він буде силою. Ми це все бачимо, що так Китай діяв в Україні. Хоча офіційна дипломатія повністю програла відносини Україна-Китай ще до 2022 року.

Але, аналіз в Google Trends показав інтерес до поняття «публічної дипломатії» в світі, рис. 2.1.

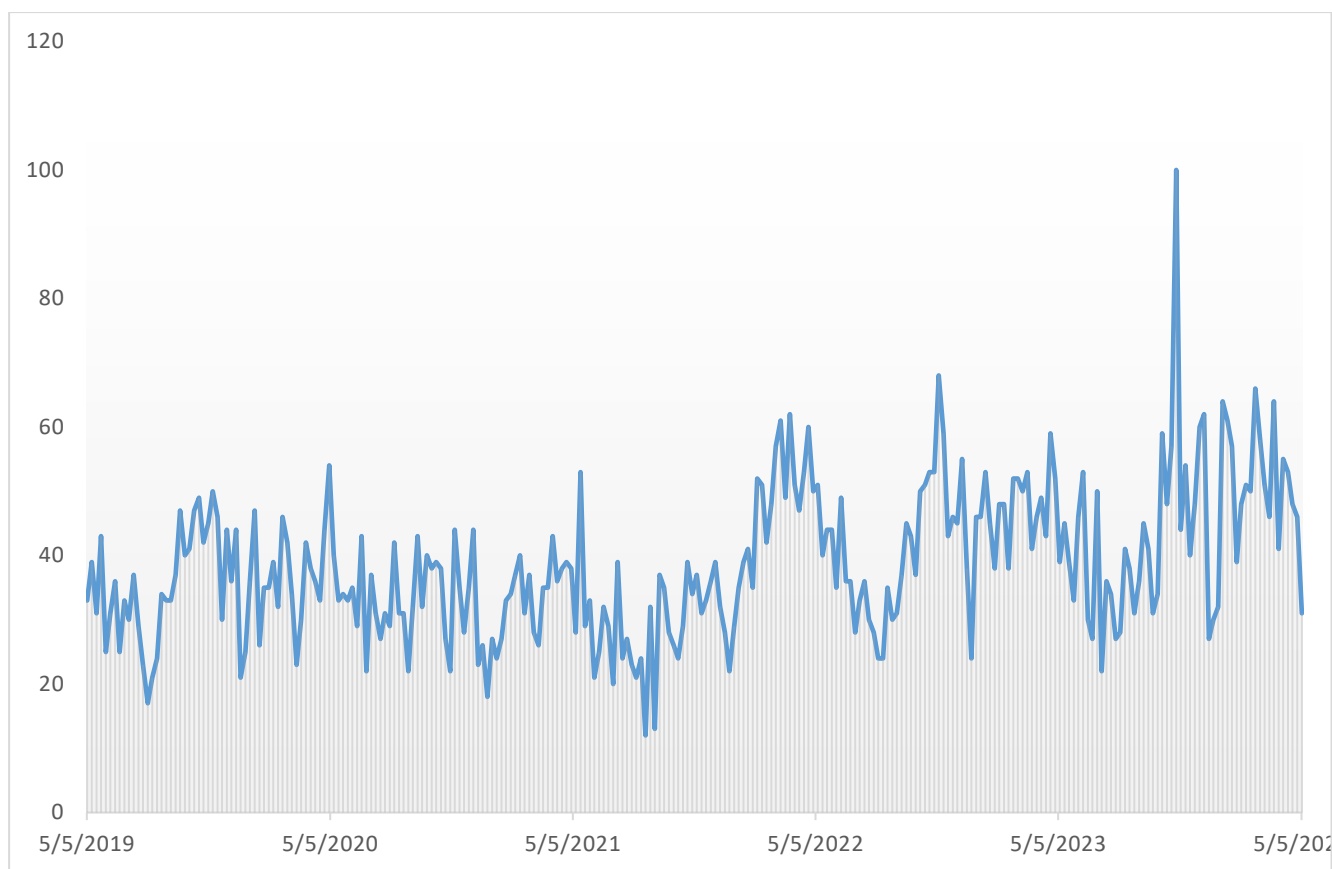

Рисунок 2.1 – Аналіз інтересу до поняття «публічної дипломатії»,
2019-2024 рр. [53]

Виходячи з трендового аналізу на рис. 2.1, ми бачимо що запити не перевищують відмітки 100, але більше цікавитись стали цим поняттям саме з березня 2022 року, тобто після повномасштабного вторгнення росії проти України.

В Європейському Союзі приділяють значну роль публічної дипломатії, щоб просувати ідеї та інтереси країн-членів на інші країни. Механізм дії публічної дипломатії зображено на рис. 2.2.

В країнах ЄС діють різноманітні глобальні ініціативи, які спрямовані на міжнародну спільноту в цілому, а саме:

- програма відвідувачів ЄС;
- платформа культурних зв'язків;
- простір для молодих людей;

- ініціатива залучення випускників ЄС;
- молодіжна резонансна рада (Youth Sounding Board);
- проект підтримки кінофестивалів ЄС;
- програма Жана Моне;
- програма Erasmus+;
- програма Horizon Europe;
- Європейський молодіжний портал.

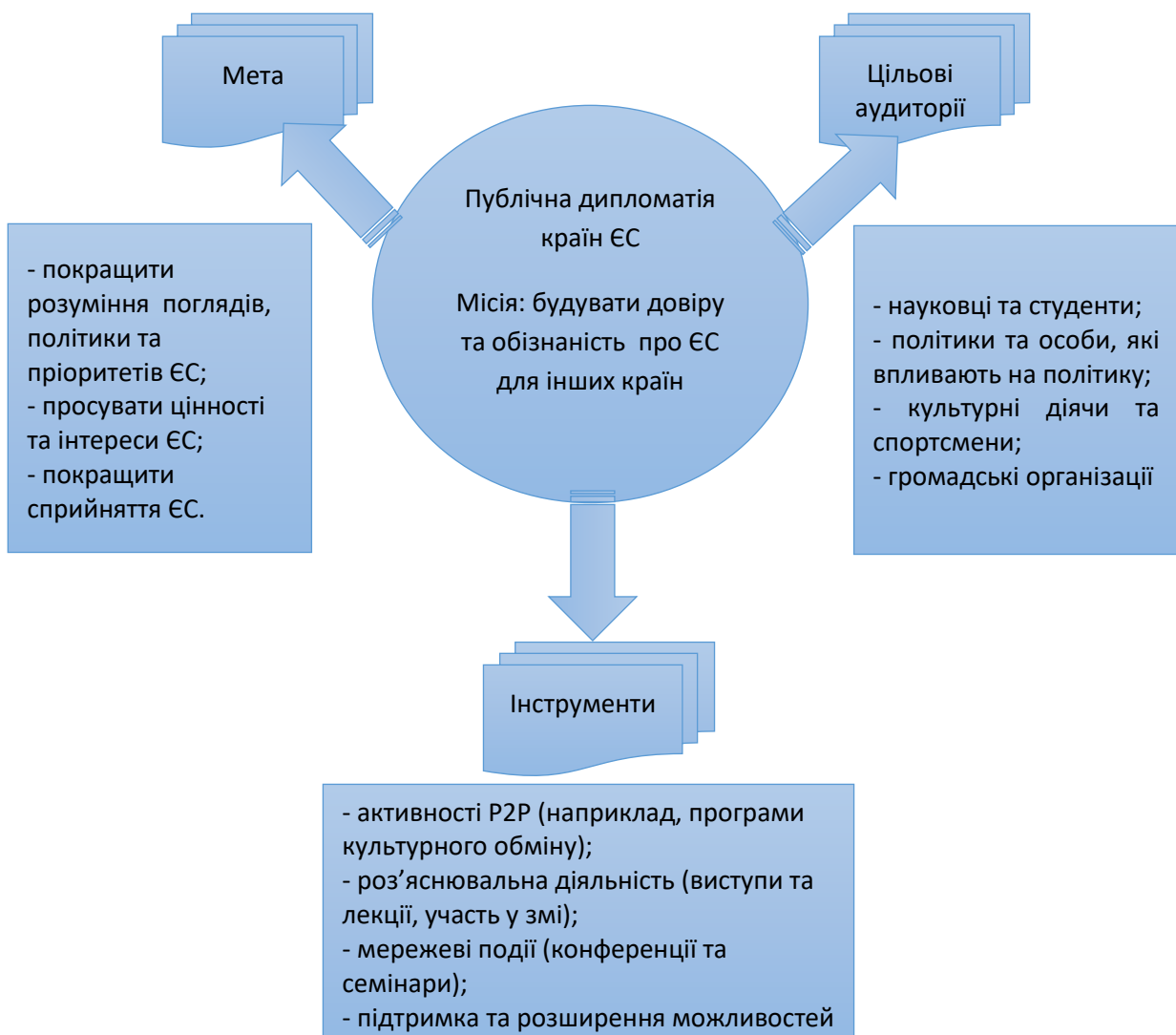

Рисунок 2.2 – Механізм публічної дипломатії країн ЄС [52]

Програма відвідувачів ЄС (EUVP) передбачає індивідуальні навчальні візити для зустрічей з членами Європейського парламенту, офіційними особами інституцій ЄС та іншими зацікавленими сторонами ЄС. Видатні випускники EUVP

включають багатьох колишніх і нинішніх національних політичних лідерів, високопоставлених урядовців, науковців і бізнесменів. Заснована в 1974 році і відтоді нею спільно керують Європейський парламент і Європейська комісія. Тісно співпрацюючи з представництвами ЄС у всьому світі, EUVP запрошує молодих політичних лідерів та осіб, які формують громадську думку. Вони походять з країн і міжнародних організацій за межами ЄС.

Платформа культурних зв'язків: підтримує міжнародні культурні зв'язки та співпрацю між європейським і глобальним культурним і творчим секторами. Платформа організовує щорічну програму Global Cultural Relations Programme, яка щороку збирає 40 молодих лідерів культури та професіоналів з усього світу.

Ініціатива залучення випускників ЄС дозволяє залучати випускників різноманітних програм ЄС і сприяти налагодженню зв'язків онлайн і офлайн.

Youth Sounding Board – це простір для молодих людей, які можуть впливати на зовнішню діяльність ЄС через міжнародне партнерство. Виконуючи консультативну роль як для комісара Урпілайнена, так і для Генерального директорату з міжнародних партнерств, Рада допоможе зробити дії ЄС більш активними, актуальними та ефективними для молодих людей у країнах-партнерах ЄС у всіх політичних пріоритетах.

Проект підтримки кінофестивалю ЄС підтримує організацію кінофестивалів ЄС у всьому світі, надаючи список нових фільмів, які можна використовувати для місцевих кінофестивалів, і сприяє організації супутніх заходів і тренінгів для сприяння діалогу та взаєморозуміння з місцевою аудиторією та партнерами.

Діяльність Жана Моне спрямована на сприяння досконалості у викладанні та дослідженнях у сфері вивчення Європейського Союзу в усьому світі в рамках програми Erasmus+. Багато університетів і дослідників у Європі та в інших країнах отримують користь від гранту Жана Моне. Ці заходи також сприяють діалогу між академічним світом і політиками, зокрема з метою покращення управління політикою ЄС. Основні види діяльності включають: викладання та дослідження (модулі Жана Моне, кафедри та центри передового досвіду) та політичні дебати з академічним світом (мережі Жана Моне та проекти Жана Моне).

Програма Erasmus+ надає можливості також організаціям за межами ЄС, які можуть брати участь у вибраних заходах програми Erasmus+.

Horizon Europe є ключовою програмою ЄС для фінансування досліджень та інновацій з бюджетом 95,5 млрд. євро. Він бореться зі зміною клімату, допомагає досягти Цілей сталого розвитку ООН і підвищує конкурентоспроможність і зростання ЄС. Програма сприяє співпраці та посилює вплив досліджень та інновацій у розробці, підтримці та впровадженні політики ЄС, одночасно вирішуючи глобальні виклики. Програма підтримує створення та краще розповсюдження відмінних знань і технологій. Діяльність Марії Складовської-Кюрі в рамках дослідницької програми Horizon Europe надає можливості для розвитку мереж докторантів, постдокторських стипендій, обміну персоналом, міжнародних програм і наближення дослідників до широкої громадськості.

Європейський молодіжний портал пропонує молодим людям інформацію про можливості залучення в Європу та за її межами. Європейський Союз також бере участь у великих глобальних ініціативах громадської дипломатії, таких як Всесвітні виставки, як це було у Всесвітній виставці EXPO2020 [52].

Таким чином, країни ЄС використовують різні види активності, які спрямовані на відповідні цільові аудиторії й мають різні сфери охоплення. Особливо, освіта є одним із найважливіших методів публічної дипломатії як інструмент м'якої сили. Лише розвинена система освіти може стати однією з головних конкурентних переваг сучасної держави у «глобальному змаганні за розум» і залучити найталановитіших іноземних студентів. Успішні іноземні студенти, які разом із вивченням мови поступово знайомляться з досягненнями науки та культури країни перебування. Потім, коли вони повернуться з набутими знаннями та особистими стосунками в приймаючій країні, очікується, що вони стануть ефективними передавачами мови та культури країни, де вони навчалися. Таким чином, США та країни ЄС формують лояльний громадський прошарок в різних країнах. Але, цей досвід прийшов ще з радянського союзу, завдяки чому сформувався великий прошарок прихильників росії.

Як було зазначено в теоретичному розділі, важливою компонентою публічної дипломатії виступають комунікації, які мають стратегічний характер й тому доцільно розглянути досвід країн Балтії, які змогли відірватися від радянського минулого та росії взагалі.

Взагалі, кожна країна світу має свою власну історію формування стратегічної комунікації, але загальною проблемою для всіх є брак часу і ресурсів для реагування. Так, перша міжнародна комунікаційна криза в Литві сталася після знаменитого вступу Литви в НАТО та ЄС. Литовці були затятими прихильниками членства в НАТО, однак наратив: «НАТО захищатиме нас» був оскаржений росією в найперший рік членства країни, коли росія розбила свій винищувач Су-24 на литовській землі, після того, як союзники НАТО розпочали місію з патрулювання повітряного простору НАТО над країнами Балтії. Таким чином, Росія послала сигнал, що Прибалтика беззахисна, а НАТО – ненадійна організація. Відповідно за кілька тижнів підтримка НАТО в Литві скоротилася вдвічі. Та щоб відновити довіру, було докладено немало зусиль, але уроки не було враховано. Коли 1 липня 2013 року Литва почала голосування в Раді Європейського Союзу із зазначенням Східного партнерства як пріоритетного, чим привернув увагу та стурбованість росії. Тодішній редактор журналу *The Economist*, зауважив, що ключовим завданням російської пропаганди було поширення наративу про те, що «Литва – приречена, позбавлена друзів і фашистська». Тоді рівень російської пропаганди досяг безпрецедентного рівня. Тоді на тлі дезінформації, росія ввела нічну заборону на транзит литовських вантажів в росію і імпорт литовських молочних продуктів [4, с. 91]. Таким чином, пропаганда використовується у поєднанні інструментів негативного впливу на економічні інтереси країни.

Вивчаючи досвід Литви, слід відзначити, що країна почала з найвищого рівня спікерів: міністрів і директорів з комунікацій, задля реагування на кожний фейк та дезінформацію. Всі зусилля були спрямовані на громадську стійкість і зміцнити здатність інститутів і країни просувати свій власний наратив. Міжвідомчий координаційний механізм не був інституціоналізованим, оскільки не було часу на створення офіційних структур, прийняття законів та нормативних актів [4, с. 92].

Тому, патріотична відповідальність за захист країни були найсильнішою мотивацією для просування цієї координації та спільних дій, а Міністерство закордонних справ Литви стало центральним координаційним центром. Було лише створено підрозділ зі стратегічних комунікацій, який вів спостереження за інформаційним простором, сигналізував про ворожі дії і пропонував відповідні заходи. В результаті підрозділ став розробляти наративи для просування інтересів Литви за кордоном і формування суспільного розуміння і підтримки зовнішньої політики Литви. Підрозділом була проведена комунікаційна кампанія #freedomcheese, яка сформувала наратив: «Росія порушує правила, але ЄС залишається згуртованим» задля захисту ринку молочної продукції [4, с. 93]. Таким чином досвід Литви у стратегічній комунікаційній кампанії задля захисту економічних інтересів показав наступне:

- комунікаційна кампанія повинна мати спільний наратив в основу якого покладену єдину ідею/історію;
- координація інституціональних та неінституціональних учасників кампанії;
- забезпечення інформаційної гігієни, незалежні інститути зобов'язані створити рівні умови гри для всіх ЗМІ;
- координація повинна залишатися на інституціональному рівні.

В результаті врахування позитивного досвіду, в Литві в 2017 році було створено Бюро із запобігання загрозам та управління кризами при уряді Литви, яке виконує провідну координаційну роль в стратегічній комунікаційній діяльності між різними установами, утворюючи комплексний механізм і розвиваючи подальші можливості [10, с. 102].

Але слід зазначити, що ця публікація вийшла 4 роки тому, й Україна не скористалася цим досвідом країн Балтії задля захисту своїх національних інтересів.

Також необхідно розглянути досвід інших європейських країн, наприклад Словенії.

У період перед вступом до Європейського Союзу словенський професійний і політичний простір також визнав потребу в так званій публічній дипломатії.

Таким чином, поважні учасники першої серії дискусій про майбутнє Словенії з Президентом Республіки на тему «Глобально активна та впізнавана Словенія» (2003) рекомендували, що «тепер, як ніколи, економічна та публічна дипломатія повинні стати невід’ємними частинами реалізації зовнішньої політики». У своїх рекомендаціях щодо майбутньої зовнішньої політики Словенії вони підкреслили: «Надзвичайно важливо продумано планувати та вести зовнішню політику відносин з іноземною громадськістю з метою зміцнення репутації та впізнаваності Словенії, словенських компаній, наших цінностей та можливостей конкретних державних чи громадянських ініціатив у міжнародному середовищі». Подібними були думки колишнього прем’єр-міністра Словенії Антона Ропа та міністра закордонних справ Дімітрія Рупеля на консультаціях словенської дипломатії, сказавши, що з членством у Європейському Союзі необхідно приділяти більше уваги публічній та парламентській дипломатії, зовнішній політиці, економічній дипломатії та науковому співробітництву. Громадська дипломатія також була центральною темою професійних дебатів у Словенській асоціації міжнародних відносин у 2004 році, де були представлені спільні висновки та рекомендації щодо майбутньої діяльності Словенії в цій сфері.

Крім того, новий уряд Словенії, сформований у грудні 2004 року, заявив у своїй коаліційній угоді під спеціальним заголовком про публічну дипломатію (розділ 9, параграф 16), що «інформування громадськості про міжнародні питання та завдання зовнішньої політики Словенії покращиться» і що «Міністерство закордонних справ посилить свою «публічну дипломатію». У цьому сенсі міністр закордонних справ Дімітрій Рупель вказав на відповідальність послів показати, як покращився імідж Словенії у світі. На його думку, словенські дипломати повинні бути активними, доводячи свою ефективність також на основі численних опублікованих статей в іноземних ЗМІ та різноманітних згадок Словенії іноземною громадськістю [27].

На жаль, так сталося, що протягом війни світ більше взнав про Україну, як велику незалежну країну, яка може битися з ворогом, який в декілька десятків разів більше неї. Й цьому сприяло не стільки дипломатія Міністерства закордонних

справ України, скільки культурна дипломатія наших співаків та спортсменів. Наприклад, участь української групи «Калуш» та українських співачок Альони Альони та Джері Хейл в Євробаченні. А кожен українець, який вдягає українську вишиванку закордоном несе український код нації, навіть не розуміючи, що кожен стає суб'єктом публічної дипломатії.

2.2 Дослідження ролі та сучасного стану публічної дипломатії в Україні

Команда МЗС України на чолі з Міністром Дмитром Кулебою розробила та ухвалила Комунікаційну стратегію та Стратегію публічної дипломатії, запустила веб-сторінку Ukraine.ua для іноземної аудиторії (наразі доступна сімома найпопулярнішими іноземними мовами), офіційну англomовні сторінки України в соціальних мережах Facebook та Instagram зі стрімким зростанням популярності.

24 лютого росія почала повномасштабне вторгнення в Україну, відтоді веб-сайт ukraine.ua не оновлюється, а було створено сайт war.ukraine.ua, щоб показати та відкрити світу Україну такою, якою вона була – і знову буде в мирні часи – прекрасною, вільною та повною можливостей [41].

Сайт war.ukraine.ua адмініструється громадською організацією «Бренд Україна» у співпраці з МЗС України [43].

Згідно Стратегії публічної дипломатії України, публічна дипломатія – це система заходів, за допомогою яких держава комунікує з громадськістю інших держав та впливає на формування суспільної думки населення інших країн для просування своїх національних інтересів і реалізації зовнішньополітичних цілей. Інструменти публічної дипломатії дають змогу значно розширити охоплення аудиторії, будувати нові партнерства, залучати представників сфер, що перебувають за межами сфери впливу офіційних органів влади (неурядових організацій, бізнесу, аналітичних центрів, освітніх установ, молоді, лідерів суспільної думки та окремих громадян) [2].

На сьогоднішній день публічна дипломатія відіграє ключову роль в Україні, особливо в умовах повномасштабного вторгнення росії. Її значення важко переоцінити, оскільки вона є важливим інструментом у зміцненні міжнародної позиції країни, підтримці глобальної солідарності та протидії дезінформації.

Однією з головних функцій публічної дипломатії є зміцнення іміджу України. Завдяки культурним обмінам, програмам співпраці, публікаціям та виступам у ЗМІ, Україна представляє себе світові як демократичну, європейську державу з багатою культурою та сильним національним духом. Це дозволяє країні не тільки показати свою відкритість і прагнення до інтеграції з Європою та світом, але й сприяти позитивному сприйняттю України на міжнародній арені.

Публічна дипломатія також спрямована на мобілізацію міжнародної підтримки. Через лобіювання, дипломатичні контакти та участь в міжнародних заходах, Україна забезпечує собі солідарність і допомогу з боку інших країн та міжнародних організацій. Ця підтримка є важливою в умовах збройного конфлікту, оскільки допомагає зміцнити обороноздатність країни та забезпечити необхідну допомогу для відновлення та розвитку. [2]

Важливою складовою публічної дипломатії є протидія російській дезінформації та пропаганді. Поширення правдивої інформації про події в Україні, спростування фейків та підривання інформаційних кампаній, спрямованих на дискредитацію України. Це допомагає формувати об'єктивний погляд міжнародної спільноти на ситуацію в країні, а також зменшити вплив ворожих інформаційних атак та зміцнити позицію України у світі.

Стратегія публічної дипломатії є практичним документом, який застосовуємо в діяльності МЗС, який передбачає реалізацію завдань у семи сферах: культурна, економічна, науково-академічна, спортивна, кулінарна, цифрова та експертна дипломатія. Таким чином, Міністерство закордонних справ України, стало приділяти увагу публічній дипломатії, яка не входить в сферу її компетенції й тим самим повністю програвши на міжнародній арені інтереси України, які були закріплені в Будапештському меморандумі, який гарантував безпеку Україні.

Більш вдалим прикладом став Міжнародний форум стратегічних комунікацій «Kyiv Stratcom Forum» — онлайн-подія, організована Центром стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, створеним при Міністерстві культури та інформаційної політики України у партнерстві з телеканалом «ДОМ» [44].

Громадська організація Центр публічної дипломатії діє понад 5 років. Діяльність Центру громадської дипломатії (ЦГД) спрямована на формування позитивного іміджу України у світі шляхом реалізації національних та міжнародних проектів в Україні та за кордоном, проведення публічних заходів, проведення досліджень актуальних глобальних проблем з фокусом на конкретних питаннях, аспектах міжнародної діяльності України [30].

Одним із ключових пріоритетів Центру публічної дипломатії є робота у сфері культурної дипломатії, яка є важливим напрямком зовнішньої політики держави. В умовах інформаційної війни, яка ведеться проти України, важливо налагодити процес поширення правдивої та повної інформації про Україну за кордоном.

З огляду на це особливого значення набуває співпраця з українською діаспорою, підтримка закладів культури за кордоном як інструменту культурної дипломатії. Об'єднання українців різних країн навколо національної ідеї, реалізація якої дозволить Україні просунутися вперед шляхом до Європи та євроатлантичного світу, дозволить протистояти спробам імперського реваншу з боку росії [42].

Слід відзначити, що в Україні є позитивний досвід зі створенням Кримської платформи.

Отже, за даними рис. 2.3, експертна мережа охоплює основні політики та сфери діяльності громадськості. Експертна мережа є важливою складовою Кримської платформи, діяльність якої спрямована на деокупацію Кримського півострова та його мирне повернення до складу України. Платформа об'єднує українських та зарубіжних експертів, науковців, правозахисників, які займаються проблемами Криму. 6 серпня 2021 року в Києві відбувся Інавгураційний форум Експертної мережі Кримської платформи.

Діяльність Експертної мережі Кримської платформи відіграє важливу роль у просуванні справи деокупації Криму та його мирного повернення до складу України.

Експертна мережа Кримської платформи включає 7 робочих груп, рис. 2.3.

Рисунок 2.3 – Експертна мережа Кримської платформи

Джерело: розроблено автором за даними [49]

Підсумовуючи вищенаведені факти, ми бачимо, що Україна має як позитивний так й негативний досвід у використанні суб'єктами публічної дипломатії різноманітних інструментів впливу. Але слід зазначити, що економічна дипломатія, як складова публічної дипломатії, має на меті відслідковувати фейки та дезінформацію та спростовувати їх, щоб не виникали такі ситуації, як блокування фермерами польсько-українського кордону, що призвело до значних економічних втрат.

2.3 Перспективи розвитку публічної дипломатії України в контексті євроінтеграції

Оскільки міжнародна співпраця має важливе значення для надання конкретної відповіді на сучасні глобальні виклики, громадська дипломатія ЄС допомагає створити простір для проведення глобальних розмов щодо вирішення питань, що становлять спільне занепокоєння, сприяння спільному розумінню та створення ґрунту для глобальної співпраці. Розвиток стійких каналів зв'язку між громадянами та органами державної влади на національному, європейському та глобальному рівнях має важливе значення для підтримки високого рівня довіри до державних установ. Однак зробити це стає дедалі складніше в сучасному спірному інформаційному середовищі, позначеному дезінформацією. З цих причин Глобальна стратегія ЄС вказала на необхідність «інвестувати та об'єднувати публічну дипломатію в різних сферах» і необхідність «підвищити послідовність і швидкість наших повідомлень про наші принципи та дії», «пропонувати швидке, фактичне спростування дезінформації» та «продовжувати сприяти відкритому та зацікавленому медіа-середовищу в межах ЄС і за його межами». У жовтні 2016 року міністри закордонних справ ЄС вирішили, що публічна дипломатія має бути одним із стратегічних пріоритетів для реалізації Глобальної стратегії ЄС, і відзначили «необхідність об'єднання зусиль у сфері публічної дипломатії, включаючи стратегічну комунікацію, всередині та за межами ЄС» (Рада Висновки, жовтень 2016 року). Відповідно до вищезазначеного, ініціативи ЄС у сфері публічної дипломатії сприяють ширшому набору комунікаційних та інформаційних заходів, включаючи стратегічну комунікацію, пресу та інформацію та боротьбу з дезінформацією. Поєднання цих інструментів дозволяє ЄС уважно прислухатися до думок і голосів нашої аудиторії, а також говорити послідовним, але дружнім голосом про наші цінності, такі як багатосторонність, глобальний порядок, заснований на правилах, права людини та гендерна рівність, ключові

елементи відповідального глобального лідерства. Ініціативи громадської дипломатії також є важливими для підвищення розуміння та залучення до ключових пріоритетів ЄС, викладених у Глобальному порталі ЄС, які забезпечать стабільні та високоякісні проекти для місцевих громад відповідно до інтересів та принципів ЄС (наприклад, верховенство права, права людини, міжнародних норм і стандартів). Насправді європейська модель довіреного зв'язку в країнах-партнерах полягає в об'єднанні людей, товарів і послуг у всьому світі за допомогою розумних, чистих і безпечних інвестицій у якісну інфраструктуру.

Європейський Союз розробив широкий спектр ініціатив у формі міжлюдських обмінів і мережевих можливостей за участю студентів, науковців, молодіжних груп, аналітичних центрів, засобів масової інформації, бізнес-спільнот, громадянського суспільства або професіоналів культури. Метою цих ініціатив є покращення взаєморозуміння між громадянами ЄС і громадянами всього світу та зміцнення зв'язків і співпраці між Європейським Союзом та рештою світу на наступні роки. З цих причин ініціативи ЄС у сфері громадської дипломатії спираються на розвиток місцевих партнерств і сприяють цьому. ЄС пишається партнерськими відносинами, встановленими в усьому світі, і дякує за зусилля та постійну підтримку професорів, студентів, журналістів, викладачів, митців, членів організацій громадянського суспільства, місцевої влади, бізнесменів і жіночих груп, які сприяють міжнародній взаємодії, контактам людей між ЄС та рештою світу [52].

Таким чином, на шляху Європейської інтеграції Україна повинна досконало вивчати та опановувати інструменти публічної дипломатії, які використовуються в країнах ЄС.

Громадські організації відіграють дедалі важливішу роль у публічній дипломатії, доповнюючи зусилля державних органів. Аналіз соціальних мереж показує, що в ранкінгу Google першою спливає громадська організація з України «Платформа публічної дипломатії».

В Україні зареєстрована громадська організація «Платформа публічної дипломатії», яка доволі добре представлена в соціальних мережах. Наприклад, в

Facebook вона має 2,3 тис. підписників. Ця організація активно використовує соціальні мережі для просування позитивного іміджу України та захисту її національних інтересів.

На рисунку представлена аналітика поняття «публічна дипломатія» в Google Trends за областями України, відображена на рис. 2.4.

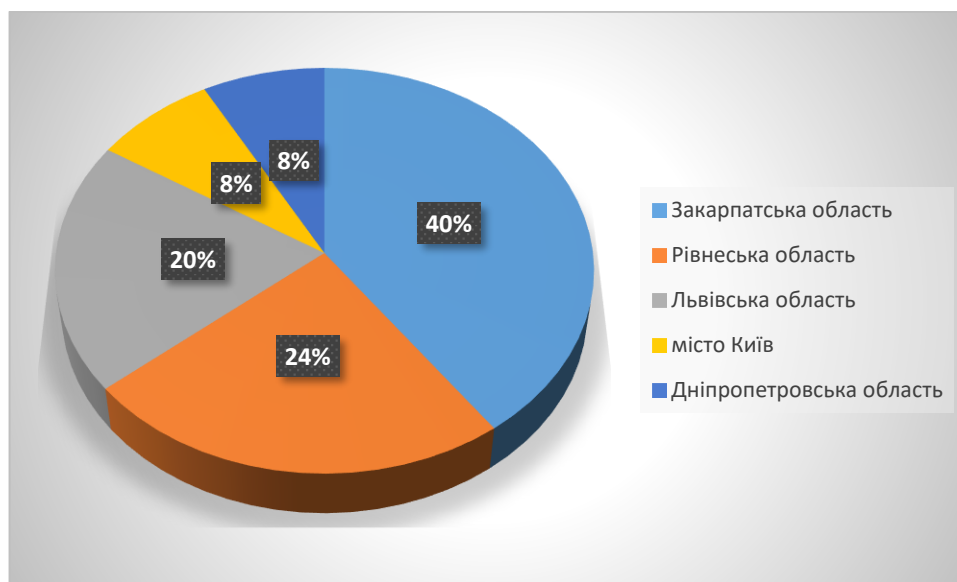

Рисунок 2.4 – Аналіз запитів в Google Trends «публічна дипломатія» в Україні [45]

Таким чином, за даними рис. 2.4, зацікавленість найбільша в м. Києві та м. Дніпропетровську та прикордонних з країнами ЄС областях.

Проблеми молоді мало висвітлюють на ключових міжнародних заходах щодо відновлення. В червні цього року в Берліні відбудеться найбільша конференція з питань відновлення України - Ukraine Recovery Conference (далі – URC). Її Платформа робить все, щоб молодь Харківщини була представлена на заході, де відбудуться перша консультація з молоддю щодо включення молодіжної політики у адженду URC 2024.

Платформа закликає на заходи молодь, яка:

- хоче почути як працює міжнародна допомога та чи є там молодіжна політика;
- хоче запропонувати цінні дані що мають бути представлені на URC;

- має круту ідею як зробити молодіжну політику ще більш помітною [54].

Інтерес прикордонних областей може бути викликаний програмою транскордонного співробітництва ЄС-Україна Interreg Europe New. Interreg Europe – це програма міжрегіонального співробітництва, яка співфінансується Європейським Союзом. Європейський Союз прагне зменшити відмінності в рівнях розвитку, зростання та якості життя в регіонах Європи та між ними з 2021 по 2027 рік. Бюджет програми у розмірі 394 млн. євро дозволить допомогти місцевим, регіональним і національним урядам по всій Європі розробити та реалізувати кращу політику. Програма створює середовище та можливості для обміну рішеннями проблем регіонального розвитку. Програма підтримує обмін передовими практиками та вивченням політики між європейськими регіонами в 36 країнах – ЄС-27 Албанія, Боснія і Герцеговина, Молдова, Чорногорія, Північна Македонія, Норвегія, Сербія, Швейцарія та Україна.

За 20 років програма Interreg NEXT Poland-Ukraine за 20 років реалізувала 450 проєктів, створено понад 3000 км пішохідних, велосипедних та водних шляхів, приблизно 350 км нових доріг відбудовано, модернізовано та побудовано, закуплено понад 2 тис. комплектів медичного обладнання [48].

Основними цільовими аудиторіями програми є:

- органи державної влади, регіональні, місцеві органи державної влади та інші відповідні органи, відповідальні за розробку та/або реалізацію політики регіонального розвитку органи, відповідальні за розробку та/або реалізацію програм «Інвестиції для робочих місць і зростання»;
- організації, що мають відношення до політики регіонального розвитку;
- організації підтримки бізнесу (агенції розвитку, інноваційні агенції, торгово-промислові палати, кластери тощо);
- екологічні організації (екологічні агентства, енергетичні агентства, НУО тощо);
- освітні та дослідницькі установи (університети, дослідницькі центри тощо).

Таким чином, ЄС через інститути публічної та економічної дипломатії запроваджує найкращий набутий досвід для обміну з країнами, які прагнуть стати членами єдиної сім'ї країн Європейського Союзу, покращує якість інфраструктури та розвиває туристичний потенціал регіонів.

Наприклад, в сфері публічної дипломатії на тлі культурно-мистецького польсько-українського співробітництва сформувалися сучасні побратимські зв'язки міст України і Польщі: Львів–Жешув (1992), Київ–Краків (1993), Київ–Варшава (1994), станом ще на 01.07.2013 р. Україна встановила з Польщею (переважно містами Люблінського та Підкарпатського воєводств) 199 побратимських зв'язки, тоді як з Молдовою – 15, Румунією – 18, Угорщиною – 20, Словаччиною – 25. [16, с. 307].

Україна завжди була важливим стратегічним партнером Польщі в економічній сфері, оскільки польські компанії зацікавлені в дешевій кваліфікованій робочій силі з України. За останнє десятиліття як для Польщі, так і для України двостороннє торговельне співробітництво по суті стало важливим інструментом для експансії національних компаній на зовнішні ринки. Найважливішими елементами зовнішньоекономічної моделі Польщі є паритетна двосторонність у розробці та реалізації економічних інтересів з партнерами, яка будується на високому рівні взаємодоповнюваності зовнішньої торгівлі потоками товарів і послуг [39].

Українська дипломатія зі свого боку повністю показала себе безсилою у ситуації блокування україно-польського кордону польськими фермерами. В результаті було нанесено значний негативний вплив на економічні інтереси обидвох країн. Блокування польсько-українського кордону негативно позначилося економічних інтересах України, а саме на надходженнях до державного бюджету від митних платежів.

Зменшення українського експорту до Польщі пов'язане із заборонаю імпорту нашої агропродукції, яке діє з травня 2023 року і частково через блокування польськими перевізниками та фермерами прикордонних переходів, яке тривало з 6 листопада 2023 року до січня цього року. За деякими оцінками, у

листопаді-грудні минулого року українська економіка втратила понад €1,5 млрд євро через блокування пунктів пропуску на західних кордонах. Навіть нова польська влада, формально більш прихильна до України, ніж попередня, не скасовуватиме заборону на агроімпорт. Крім того, Польща виступає проти продовження ЄС ще на рік преференційного режиму торгівлі для України, оскільки чинна угода діє до червня 2024 [18].

Динаміка митних платежів на польський імпорт в Україну відображена на рис. 2.5.

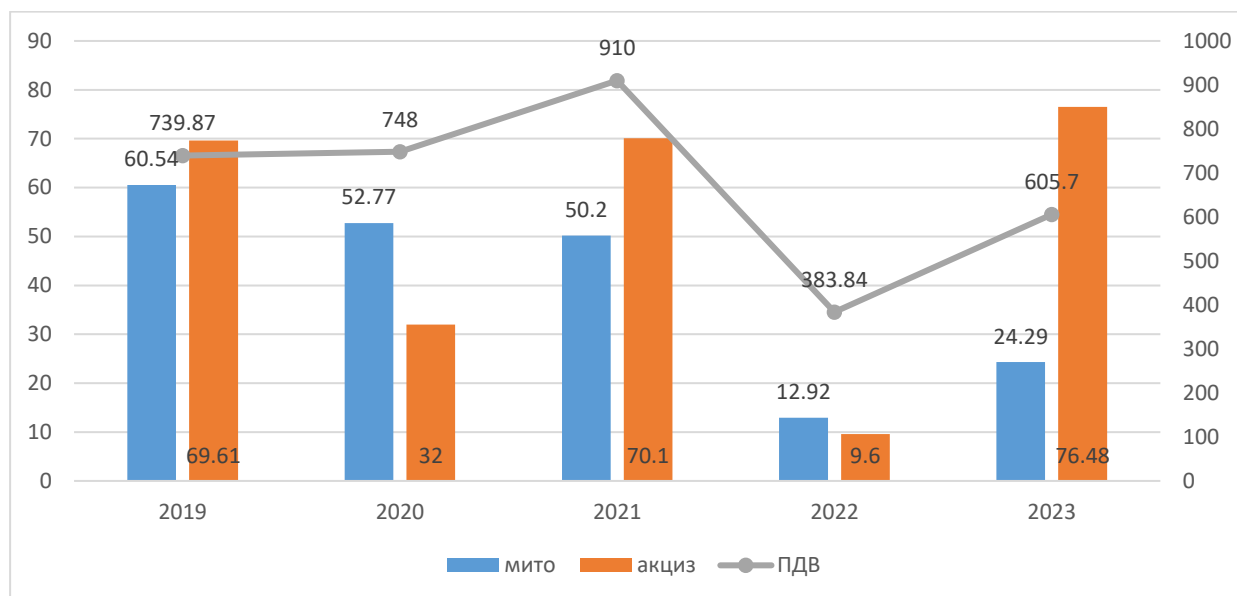

Рисунок 2.5 – Митні платежі на польський імпорт в України, млн. грн.

Джерело: побудовано автором за даними [46]

За даними рис. 2.5, значне падіння митних платежів було спровоковано повномасштабним вторгненням, але вже у 2023 році падіння мита та ПДВ було зумовлено блокуванням кордону.

Також слід відзначити дослідження ГО «Інтерньюз-Україна» «Words and Wars: Ukraine facing Kremlin propaganda», яка була проведена за підтримки Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження» в рамках проекту «Громадська синергія» та під егідою Української Національної платформи «Форум громадянського суспільства Східного партнерства».

За результатами аналітичного дослідження були запропоновані рекомендації:

- визнати, що проблема пропаганди та дезінформації є загрозою для безпеки, як національної, так і цивільної;
- розпочати дискусію серед зацікавлених сторін щодо способів реагування на загрози безпеці, обмеження справжньої свободи слова;
- розробити карти поширення пропагандистських повідомлень;
- розробити антирейтинги «ЗМІ», які найактивніше поширюють фейки;
- розробити на основі ґрунтовних перевірених фактів, журналістські проекти з міжнародними мережами;
- розробити альтернативні форми відповіді на пропаганду, які включають іронію та інформаційно-розважальний контент, але, в той же час, надійну основу фактів;
 - розвивати громадські ініціативи щодо протидії пропаганді;
 - запровадити тренінги з медіаграмотності в школах та університетах;
 - розробити методи належної перевірки та фінансового/фіскального моніторингу інформаційних ресурсів, які були спіймані на поширенні пропаганди;
 - інтегрувати українські та міжнародні спільноти через форуми, зустрічі, неформальні мережі. Створити міжнародну експертну мережу;
 - відстежувати соціальні мережі та накладайте санкції на облікові записи, які пропагують мову ненависті або поширюють фейки;
 - захищати цінності демократії, показуючи, де демократія працює, і як виглядатиме суспільство, якщо демократія зазнає краху (або виглядає так, де демократія зазнає краху);
 - вивчати російські ініціативи «м'якої сили», зокрема НУО, аналітичні центри, громади, релігійні організації, які можуть підготувати ґрунт для «активних заходів»;
 - вивчати досвід Донбасу та Криму у 2000-2013 роках, до анексії та війни.
 - порівнювати повідомлення російської пропаганди з реальністю на місцях, зокрема на анексованих/окупованих територіях Криму, Донбасу, Абхазії, Південної Осетії тощо;

- розробити більш гнучкі інструменти протидії гнучкості російської пропаганди;
- розробити жорсткіші законодавчі положення, які б ускладнили, наприклад, реєстрацію пропагандистських каналів у Європі чи як ЗМІ.
- визнати, що працівники російських пропагандистських ЗМІ не є журналістами, тому уникати застосування до них принципів і практик, які застосовуються до журналістів (акредитація тощо);
- проводити моніторинг підтримки з боку Росії окремих політичних сил, особливо під час виборчих кампаній (Національний фронт, AfD тощо);
- запровадити юридичну відповідальність за поширення фейкової інформації;
- запровадити персональні санкції проти ключових авторів російської пропаганди (багато з них мають активи на Заході);
- створити мережу міжнародних експертів, які займаються пропагандою [29, с.10].

Ця аналітична доповідь була опублікована у 2017 році й слід відзначити, що багато рекомендацій у період до 2022 року були виконані: моніторинг та закриття ЗМІ (112 канал), санкції щодо Медведчука, ОПЗЖ, Московського патріархату, відповідальність за поширення фейків, особливо через соціальні мережі. Але багато рекомендацій ще не запроваджені, тому треба доповнити Стратегію публічної дипломатії України й сформувати більш дієвий Координаційний механізм.

Тому, що росія постійно вкидає фейки про економічні та інші внутрішні проблеми України.

Так, російські ЗМІ говорили про дефолт економіки України в 2014 році і прогнозували його в 2017 році. Водночас вони часто повторюють наратив про Україну на межі розвалу та «громадянської війни». Лише у 2017 році було кілька явних фейків про становище людей в Україні: як голодні люди відбирають хліб у голубів і про запровадження пайкових карток [29, с.16].

Таким чином, навколо України росія створює купу інформаційного бруду, який постійно вкидає на щаблі російських та міжнародних ЗМІ, де головним

нарративом стало, що Україна «недокраїна, створена леніним» з проблемною економікою й це, на жаль сприймається цільовими аудиторіями в самій росії та за кордоном, як правда.

Російська кампанія з дезінформації щодо України шкодить іміджу країни на міжнародній арені. По-перше, фейки про українську економіку стримують потенційних інвесторів від вкладення коштів, що негативно впливає на економічний розвиток країни. По-друге, дезінформація може призвести до погіршення відносин України з іншими країнами, адже фейкові нарративи сіють розбрат та недовіру. Нарешті, фейки можуть використовуватися для підтримки проросійських сил в Україні, що загрожує суверенітету та територіальній цілісності країни.

Важливо, щоб Україна вживала рішучих заходів для протидії дезінформації та поширення правдивої інформації про себе на світовому рівні. Україна на інституціональному та неінституціональному рівнях повинна робити все можливе, щоб спростовувати російські фейки, особливо на рівні публічної дипломатії.

РОЗДІЛ 3

ПРОСУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ ЗА ДОПОМОГОЮ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

3.1 Виклики публічної дипломатії в просуванні економічних інтересів України

Економічні інтереси і результати кожної країни відображаються в макроекономічних показниках від ВВП до вхідних іноземних інвестицій. Тому виклики публічної дипломатії в просуванні економічних інтересів України доцільно розглядати крізь основні макроекономічні показники, такі як: ВВП, експорт товарів, експорт послуг. Вибірка даних проведена у базі даних UNCTADStat. Динаміка основних макроекономічних показників України за 2005-2022 роки відображена на рис. 3.1.

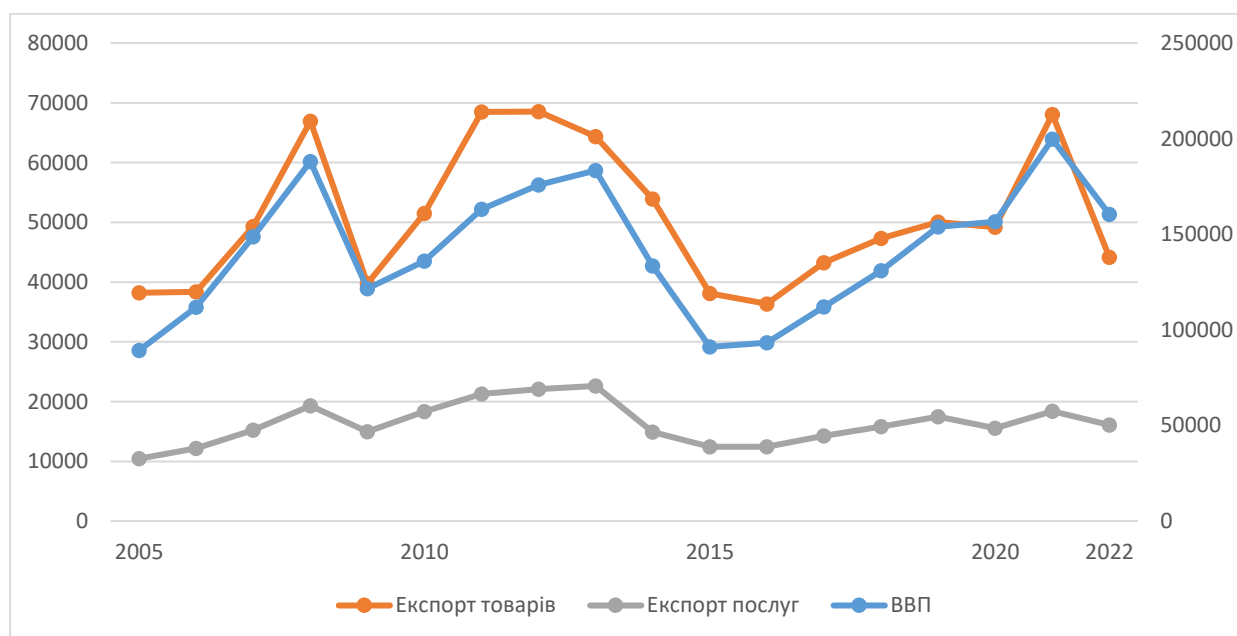

Рисунок 3.1 – Динаміка макроекономічних показників України, 2005-2022 рр., млн. дол. США

Джерело: розроблено автором на основі даних [57]

За даними рис. 3.1, ми бачимо, що найбільше впливає на ВВП України експорт товарів. Особливо простежується пряма кореляція між показниками у падінні в 2008 року, коли спостерігалась світова фінансова криза, в 2015 році, тобто після початку військової агресії росії проти України у 2014 році, незначне падіння у 2020 році – у період світової пандемії та у 2022 році після повномасштабного вторгнення росії проти України. Причому найвищого й майже однакового абсолютного значення ВВП України досягло у 2007 та 2021 роках. Таким чином, основними викликами для економічних інтересів України стали: світова фінансова криза 2008 року, військова агресія росії проти України у 2014 та 2022 році та світова пандемія коронавірусу у 2020 році.

Для України також доцільно розглядати вплив на ВВП переказів мігрантів та вхідних прямих іноземних інвестицій, які посідають значні позиції у платіжному балансі України, рис. 3.2.

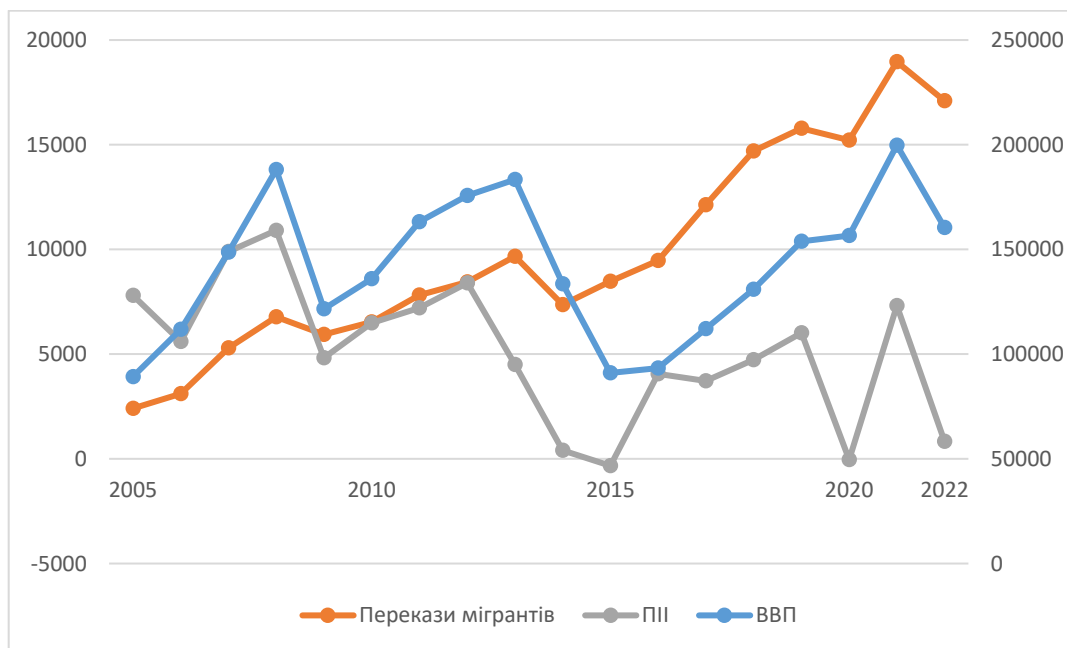

Рисунок 3.2 – Динаміка макроекономічних показників України, 2005-2022 рр., млн. дол. США

Джерело: розроблено автором на основі даних [57]

Наведені на рис. 3.2 тренди відображають деяку кореляцію ВВП та показника вхідних прямих іноземних інвестицій. Але кореляційний зв'язок між ВВП та переказами українських мігрантів із-за кордону спостерігається тільки до 2014

року, а після спостерігається тренд стійкого зростання. Цей виклик показує нам, що економічні інтереси українця не співпадають з економічними можливостями держави й люди з 2014 року стали масово виїжджати на заробітки, щоб забезпечити достойний рівень життя своїх сімей. Хоча всі три показники також різко впали у 2008, 2020 та 2022 роках.

Наочне відображення впливу макроекономічних показників на ВВП відображає характер кореляції, таким чином можна побудувати модель множинної регресії, щоб виявити характер впливу економіко-математичними методами.

Основні макроекономічні показники України для побудови моделі множинної регресії відображені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Основні макроекономічні показники України, 2005-2022 рр., млн. дол. США [57]

Роки	ВВП (Y)	Перекази мігрантів (X1)	ППІ (X2)	Експорт товарів (X3)	Експорт послуг (X4)
2005	89239	2408	7808	38228	10442
2006	111885	3102	5604	38368	12181
2007	148734	5290	9891	49296	15244
2008	188110	6782	10913	66954	19292
2009	121552	5941	4816	39782	14946
2010	136012	6535	6495	51478	18327
2011	163160	7822	7207	68460	21269
2012	175781	8449	8401	68530	22089
2013	183310	9667	4499	64338	22613
2014	133504	7354	410	53901	14884
2015	91031	8474	-331	38127	12442
2016	93356	9472	4055	36360	12448
2017	112091	12132	3727	43265	14243
2018	130891	14694	4732	47336	15836
2019	153883	15788	6017	50054	17465
2020	156618	15213	-36	49192	15564
2021	199766	18960	7320	68073	18391
2022	160503	17093	838	44134	16106

Мета проведення регресійного аналізу полягає у визначенні зв'язку між деякою характеристикою Y спостережуваного явища або об'єкта і величинами x_1, x_2, \dots, x_n , які пояснюють зміни Y . Перемінна Y є залежною змінною, що впливає на змінні x_1, x_2, \dots, x_n є незалежними факторами (регресорами).

Множинна регресія представлена рівнянням:

$$Y = \varphi(X) + \varepsilon, \quad (3.1)$$

де Y – залежна змінна; X_n – незалежна змінна; ε – випадкова змінна, що характеризує відхилення фактору X від лінії регресії. Завдання регресійного аналізу полягає в визначенні функцій і її параметрів і результату статистичного дослідження рівня впливу низки показників на залежну величину.

За результатами обчислення за формулою 3.1, модель множинної регресії виглядає наступним чином:

$$Y_{\text{ВВП}} = -6059,01 + 2,18X_1 + 1,27X_2 + 1,65X_3 + 2,19X_4 + \varepsilon,$$

Отримана модель множинної регресії відображає позитивну кореляцію всіх чотирьох незалежних змінних з ВВП України, яка характеризує наступний вплив:

- високий рівень впливу мають перекази українських мігрантів, які перерахували у 2022 році у 20,4 рази більше валюти, ніж надійшло прямих іноземних інвестицій,
- прямі іноземні інвестиції мають найменший вплив з чотирьох змінних, оскільки мають нестійку динаміку,
- експорт товарів має найбільший вплив на утворення ВВП України, оскільки Україна завжди використовувала експорторієнтовану економічну модель розвитку, оскільки має в товарній структурі багато товарів з абсолютними та відносними перевагами,
- найбільший вплив має на ВВП експорт послуг, оскільки Україна мала розвинений транспортний потенціал (трубопровідний, морський, залізничний та автомобільний транспорт), а також мала високий рівень експорту ІТ послуг.

Коефіцієнт детермінації R^2 складає 0,9329 близько до одиниці, це означає, що побудована модель пояснює майже всю змінність правових змін. Коефіцієнт

детермінації R^2 показує, що на 93,3% знайдена функція регресії описує зв'язок між вихідними значеннями Y і X .

Графік нормального розподілу зображено на рис. 3.3.

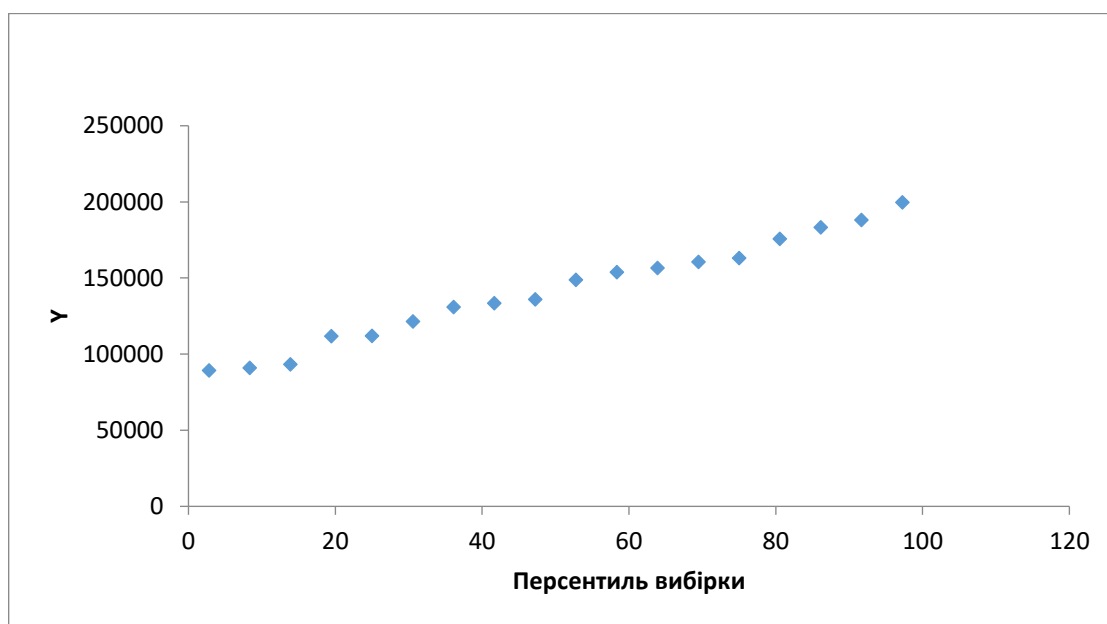

Рисунок 3.3 – Графік нормального розподілу моделі множинної регресії

Джерело: розроблено за розрахунками автора

З отриманої моделі доцільно встановити причини та наслідки впливу на експорт блокування польсько-українського кордону польськими фермерами, яке нанесло певні втрати в розрізі економічних інтересів, а саме призвело до скорочення обробки вантажів в обох напрямках. Загальний обсяг вантажів в натуральному вимірі, які були оформлені через українсько-польський кордон наведено в табл. 3.2.

Така ситуація склалася через фінансування російською стороною блокування кордону, хоча при цьому ані російський, ані білоруський кордон польськими фермерами не блокувалися. Менш активне блокування було й на румунському, словацькому та угорському кордонах. Ситуація з блокуванням Україною польського кордону польськими фермерами, яке фінансувалося росією, підкреслює слабкість традиційної української дипломатії та нагальну потребу в активізації публічної дипломатії.

Таблиця 3.2 – Обсяг вантажів через українсько-польський кордон за аналогічні періоди 2022-2024 років, т [47]

Період	2022		2023		Різниця в Польщу	Різниця в Україну	Відносна зміна	
	В Польщу	В Україну	В Польщу	В Україну	2023 до 2022	2023 до 2022	%	%
жовтень	1755,4	1174,2	1738,7	1239	-16,7	64,8	99,0	105,5
листопад	1679	1050,7	1610,2	935,1	-68,8	-115,6	95,9	89,0
грудень	1426,6	1124,3	1330,3	969,5	-96,3	-154,8	93,2	86,2
Місяці	2023		2024		Різниця в Польщу	Різниця в Україну	Відносна зміна	
	В Польщу	В Україну	В Польщу	В Україну	2024 до 2023	2024 до 2023	%	%
січень	1828,3	1047,5	1521,3	1242,7	-307	195,2	83,2	118,6
лютий	1722	1058,4	1404,5	1073,9	-317,5	15,5	81,6	101,5
березень	1959,3	1119,9	1474,6	931,8	-484,7	-188,1	75,3	83,2

Унаслідок розгортання на території України повномасштабної війни 24 лютого 2022 року припинили роботу понад третини промислових підприємств. За оцінками Київської школи економіки, на початок вересня 2022 р. з початку війни пошкоджено та зруйновано 412 промислових підприємств, з урахуванням великих та середніх об'єктів у східних та південних областях України. За підсумками 2022 р. загальну суму прямих збитків підприємств оцінюють у 13 млрд дол. США [5,с.4].

Якщо Україна до війни входила до Топ-10 країн експортерів чорних металів, то зараз цю позицію країна втратила, оскільки відновлення металургійних заводів може затягнутися на декілька десятків років. Відносно тимчасової втрати контролю над родовищами мінеральних копалин також можна очікувати великих збитків,

оскільки росіяни будуть масово вивозити корисні копалини, залишки обладнання на заводах, транспортні засоби.

3.2 Механізми та інструменти підвищення ефективності публічної дипломатії в економічній сфері

Негативний вплив на економічні інтереси України під час повномасштабної війни росії проти України необхідно нівелювати за допомогою інструментів публічної та економічної дипломатії.

В таких умовах невизначеності українська дослідниця М. Процюк пропонує розвивати систему публічної дипломатії України, починаючи з базового рівня. Нечітка довгострокова перспектива та відсутність загального бачення горизонтів розвитку публічної дипломатії України ускладнює вироблення єдиної концепції. Загальні формулювання більшості існуючих документів та марні декларації про наміри без визначення конкретних механізмів їх реалізації становлять великий виклик для публічної дипломатії України на сучасному етапі її розвитку. Успішний досвід тих країн, які вважаються лідерами у сфері політики публічної дипломатії підтверджує, що послідовний і комплексний підхід гарантує підвищення обізнаності іноземної громадськості про вашу країну аж до створення позитивного іміджу та започаткування сталого діалогу. Позитивного сприйняття неможливо досягти без серйозного інформаційного підґрунтя, а для початку діалогу потрібна відкритість і бажання спілкуватися [38].

У цьому контексті культурно-інформаційні центри при посольствах України є ключовими рушіями публічної дипломатії серед іноземної аудиторії, відіграючи роль агентів впливу задля захисту та просування економічних інтересів. Успішна публічна дипломатія — це змагання на довгій дистанції, що означає довгострокові зусилля. Це передбачає розробку та впровадження відповідної дорожньої карти з урахуванням специфіки країни акредитації та зовнішньополітичних цілей України в ній. Перш за все, важливо визначити кінцеві цілі та розробити короткостроковий план дій для їх поступового досягнення.

Алгоритм може бути таким: визначення перспективного, але малорозвиненого напрямку співпраці; постановка цілей; визначення цільової аудиторії, виявлення перешкод на шляху до поставлених цілей, вибір інструментів та методів впливу, вибір каналів інформаційного впливу, визначення очікуваних результатів, оцінка ефективності результатів публічної дипломатії [33].

Тобто механізм дипломатії означає комплексну систему, яка об'єднує в собі різні інструменти та ресурси задля досягнення поставлених цілей. Ці інструменти створюють структуровану основу для реалізації політичних, економічних та культурних завдань на міжнародній арені. Основне, що варто знати, механізми публічної дипломатії здатні поєднувати різні засоби та методи, спрямовані на формування позитивного іміджу держави, залучення іноземних партнерів та сприяння економічному розвитку.

Інституційний механізм публічної дипломатії передбачає координацію зусиль державних органів, дипломатичних представництв, бізнес-асоціацій, наукових установ та інших зацікавлених сторін. Це дозволяє об'єднати зусилля всіх ключових гравців для досягнення спільних цілей. Інформаційний механізм охоплює поширення інформації про Україну, її економічні можливості, успіхи та виклики через ЗМІ, соціальні мережі, веб-сайти, публікації, виставки та інші канали комунікації. Цей підхід забезпечує широке охоплення та інформованість міжнародної спільноти про українські досягнення та можливості.

Діалоговий механізм передбачає налагодження та підтримку діалогу з іноземними партнерами, урядами, бізнесом, громадськими організаціями та науковими колами. Це сприяє встановленню довгострокових партнерських відносин та взаємовигідного співробітництва. Програмний механізм ґрунтується на розробці та реалізації цільових програм, спрямованих на стимулювання економічного співробітництва, залучення інвестицій, просування експорту та розвиток туризму. Завдяки цьому механізму здійснюються конкретні проекти та ініціативи, що сприяють економічному розвитку країни. Експертний механізм передбачає залучення експертів з різних галузей для аналізу економічної ситуації,

розробки рекомендацій та надання консультацій. Це забезпечує високий рівень професійної підтримки та обґрунтованість прийнятих рішень.

Інструменти публічної дипломатії, у свою чергу, включають конкретні методи та засоби, які застосовуються в рамках механізмів публічної дипломатії для досягнення певних завдань. Це можуть бути комунікаційні кампанії, культурні заходи, освітні програми, інформаційні ресурси та інші заходи, що сприяють просуванню інтересів держави на міжнародній арені.

На практиці публічна дипломатія використовує різні інструменти для досягнення поставлених цілей. Серед них культурно-інформаційні заходи, такі як виставки, фестивалі, концерти, лекції, семінари та конференції. Ці заходи сприяють поширенню знань про українську культуру та економічні можливості. ЗМІ відіграють важливу роль у публічній дипломатії, зокрема через публікації статей, інтерв'ю, репортажів, теле- та радіопередачі, а також активне використання соціальних мереж для поширення інформації. Бізнес-дипломатія включає участь у форумах, конференціях, виставках, організацію ділових місій, зустрічей та переговорів з іноземними партнерами, що сприяє встановленню ділових контактів та розвитку економічного співробітництва.

Логістика полягає в спрощенні процедур експорту та імпорту, розвитку транспортної інфраструктури та налагодженні транспортних зв'язків, що сприяє полегшенню міжнародної торгівлі. Просування інвестицій передбачає створення сприятливого інвестиційного клімату, надання стимулів та гарантій інвесторам, а також інформаційну підтримку інвестиційних проектів. Це допомагає залучити іноземний капітал до економіки країни. [2]

Ефективне використання інструментів публічної дипломатії вимагає чіткого визначення цілей та завдань, обґрунтування вибору цільової аудиторії та розробки стратегії, яка враховує ключові меседжі, ресурси та план дій. Моніторинг та оцінка результатів також відіграють важливу роль, оскільки дозволяють вчасно вносити необхідні корективи та підвищувати ефективність публічної дипломатії.

На рис. 3.4. показано механізми публічної дипломатії та інструменти, які їм відповідають.

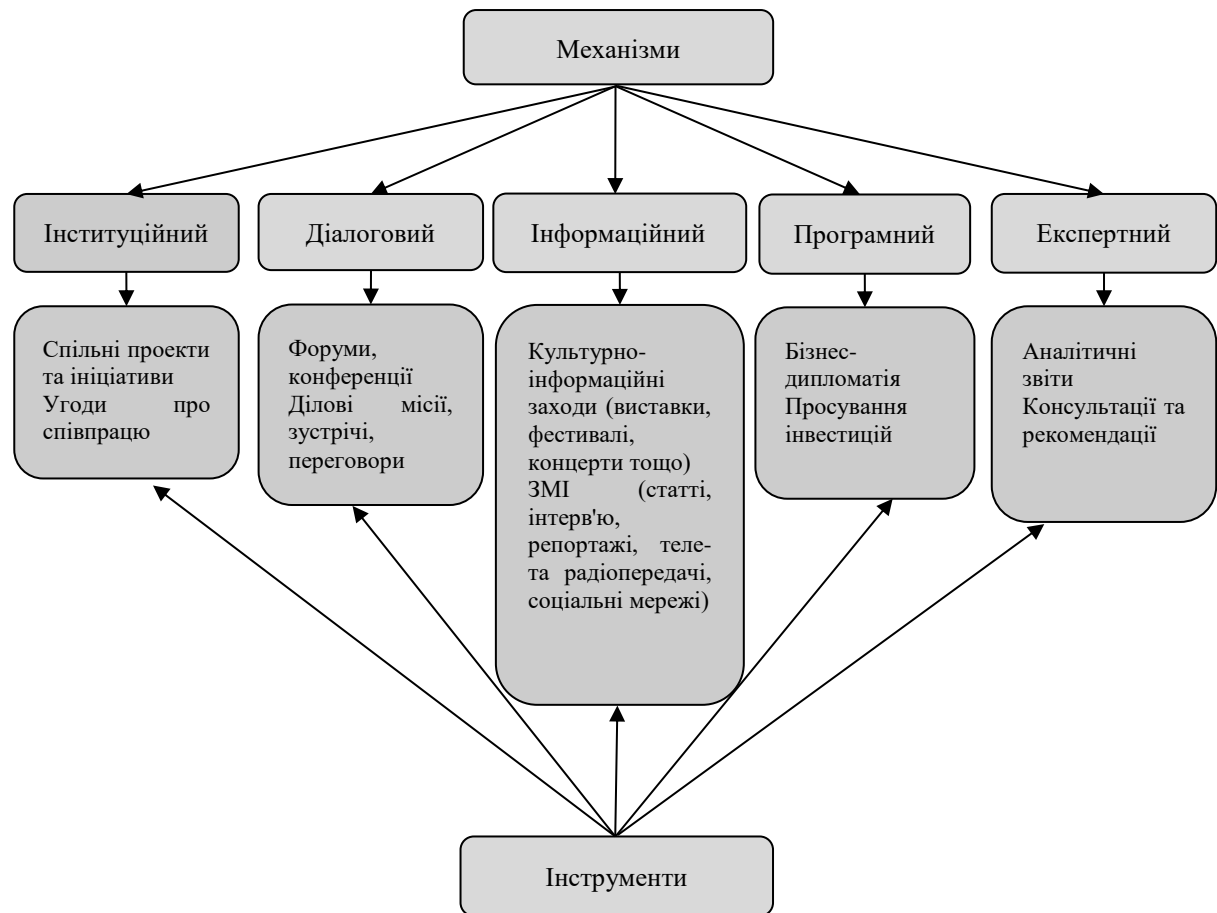

Рисунок 3.4 – Механізми та інструменти підвищення ефективності публічної дипломатії в економічній сфері

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Керівними принципами публічної дипломатії виступають: своєчасність, упередженість, повнота, дискретність, омнікальність, ефективність.

Наприклад, якщо розглядати суб'єктами публічної дипломатії розглядати представників органів місцевого самоврядування в межах транскордонного співробітництва Interreg Europe Next, то об'єктами будуть проекти співробітництва з метою вдосконалення транспортної, логістичної, туристичної, енергетичної та іншої інфраструктури, з метою стимулювання на перспективу експорту товарів та послуг у транскордонні. Міжнародними партнерами будуть виступати міста-побратими. Галузь та сфера діяльності визначені програмою, а обираються в результаті консультацій, виявленні проблем та потреб територіальними громадами.

Методи публічної дипломатії передбачають проведення потужної брендингової кампанії, щоб в усіх країнах партнерах знали про виконання цих проєктів, якомога більше засобів масової інформації, тому потрібно проводити прес-конференції та готувати якісні та інформативні прес-релізи.

Успішна реалізація таких заходів на регіональному рівні дозволяє розширити експорт продукції та послуг, підвищити її якість і вдосконалити одночасно географічну диверсифікацію експорту на найбільш вигідних умовах. Інструменти регулювання представлені законодавчими нормами, стандартизацією та сертифікацією, правилами та положеннями тощо.

Форми реалізації публічної дипломатії можуть бути представлені в різних формах: лекції, фотовиставки, презентації, тренінги, екскурсії, перемовини, конференції, семінари, круглі столи тощо.

У використанні каналів інформаційного забезпечення повинно дотримуватися принципів особливо омнікальності. При освячені заходів необхідно використовувати оф-лайн та он-лайн канали, особисті зустрічі, інтерв'ю, щоб усі верстви в цільових аудиторіях були охоплені повідомленнями й мали двосторонній вплив, щоб підвищити якість передачі інформації та усунути шуми у вигляді фейків.

Задля оцінки ефективності публічної дипломатії обираються відповідні показники, які вносяться в анкетування, проводиться оцінка виконання бюджетів програм, оцінюється прогноз збільшення експорту товарів та послуг.

В цілому, слід визначити, що механізм підвищення ефективності інструментів публічної дипломатії в економічній сфері повинен враховувати:

- позиції партнерів в ході формування національної зовнішньої політики;
- сприяти у встановленні рівних і недискримінаційних умов у захисті економічних інтересів;
- кваліфіковану допомогу та адвокацію від фахівців;
- професійні поради і аналіз умов місцевого політичного і ділового середовища;

- вимоги при встановленні контактів із ключовими державними і приватними центрами прийняття рішень;
- можливості отримання допомоги в розв'язанні інвестиційних і ділових спорів.

Тобто публічна дипломатія може бути ефективно використана для просування економічних інтересів України, таких як експорт, залучення інвестицій, розвиток туризму, стимулювання інновацій та розвиток енергетичного сектору. Правильні інструменти, чітка стратегія та ефективний моніторинг можуть сприяти підвищенню конкурентоспроможності України на світовому ринку та стимулювати економічне зростання.

ВИСНОВКИ

Дослідження чітко продемонструвало еволюцію публічної дипломатії, яка набула статусу багатовимірної категорії. Її сучасне трактування виходить за рамки традиційних уявлень, охоплюючи широкий спектр офіційних зусиль, спрямованих на формування сприятливої думки іноземних цільових аудиторій щодо стратегічних цілей певної країни.

В результаті проведеного дослідження про роль публічної дипломатії у просуванні економічних інтересів України, можна зробити такі висновки:

1. Термін публічна дипломатія виник лише в середині 20го століття на зміну традиційній дипломатії і був покликаний змінити звичне ведення дипломатичної діяльності. Публічна дипломатія охоплює всі напрямки зовнішньої діяльності країн, в тому числі й економічну діяльність. Одним з найефективніших інструментів публічної дипломатії в сучасному світі виступає економічна дипломатія. Її діяльність у сфері міжнародних економічних відносин спрямована на вирішення чітко окреслених практичних завдань, що сприяють просуванню економічних інтересів країни на зарубіжних ринках.

2. Методики оцінки публічної дипломатії ґрунтуються на моніторингу соціальних мереж, інструментах цифрової аналітики та економіко-математичного моделювання, методах контент-аналізу та безпосередньо опитуваннях, що дозволяє виявити певний інтерес по країнах або регіонах за цією тематикою, визначити прихильність до каналів передачі інформації.

3. Особливості розвитку публічної дипломатії в світі ґрунтуються на цифровій трансформації в результаті чого сформувалась нова публічна дипломатія, яка просувається через соцмережі та збирає більшу масу людей, що починає цікавитися світовими подіями, має більший вплив на суспільну думку та більше точок дотику з людьми, що далекі від політики. Ера цифровізації підняла публічну дипломатію на новий рівень взаємодії з суспільством.

4. Публічна дипломатія, як інструмент зовнішньої політики, пройшла значний шлях розвитку протягом історії. Сучасна публічна дипломатія стає все

більш багатогранною та складною. Її завдання полягає не лише в інформуванні та формуванні позитивного іміджу країни, але й у налагодженні зв'язків з різними аудиторіями, стимулюванні діалогу та співпраці, а також у захисті національних інтересів у динамічному світі. Важливо зазначити, що еволюція публічної дипломатії не є лінійною. Різні країни та регіони використовують цей інструмент по-різному, залежно від своїх політичних, культурних та історичних особливостей.

5. Публічна дипломатія відіграє важливу роль у просуванні економічних інтересів України, особливо в умовах повномасштабної війни. Її ефективне використання може допомогти покращити міжнародний імідж України, залучити іноземні інвестиції та сприяти розвитку експорту.

6. Часто публічна дипломатія звучить як громадська дипломатія, оскільки в ній задіяні громадські об'єднання. В ЄС сформувався механізм публічної дипломатії, який включає місію, мету, цільові аудиторії та інструменти публічної дипломатії, заснованої на культурних, освітніх та наукових обмінах та програмах. В Україні сформувалися громадські інститути публічної демократії такі як Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, створений при Міністерстві культури та інформаційної політики України, громадська організація Центр публічної дипломатії, Кримська платформа тощо. Ці організації мають на меті просувати національні інтереси України на світовій арені задля відбудови економіки.

7. Публічна дипломатія відіграє важливу роль у зовнішній політиці України, допомагаючи їй покращити міжнародний імідж, зміцнити міжнародні відносини, підтримати євроінтеграційний курс та захистити національні інтереси.

В останні роки Україна значно посилила свою публічну дипломатичну діяльність завдяки зростанню ролі публічної дипломатії у зовнішній політиці, використанню нових технологій та залученню громадянського суспільства. Незважаючи на значний прогрес, публічна дипломатія в Україні все ще стикається з деякими викликами, такими як недостатнє фінансування, необхідність кращої координації та відсутність чіткої стратегії.

8. Оцінка впливу публічної дипломатії на економічні інтереси України проведена за допомогою економіко-математичного моделювання. Модель множинної регресії відображає позитивну кореляцію всіх чотирьох незалежних змінних з ВВП України, яка характеризує наступний вплив:

- високий рівень впливу мають перекази українських мігрантів, які перерахували у 2022 році у 20,4 рази більше валюти, ніж надійшло прямих іноземних інвестицій,
- прямі іноземні інвестиції мають найменший вплив з чотирьох змінних, оскільки мають нестійку динаміку,
- експорт товарів має найбільший вплив на утворення ВВП України, оскільки Україна завжди використовувала експорторієнтовану економічну модель розвитку, оскільки має в товарній структурі багато товарів з абсолютними та відносними перевагами,
- найбільший вплив має на ВВП експорт послуг, оскільки Україна мала розвинений транспортний потенціал (трубопровідний, морський, залізничний та автомобільний транспорт), а також мала високий рівень експорту ІТ послуг.

9. Було запропоновано механізм підвищення ефективності інструментів публічної дипломатії в економічній сфері, в основу якого покладено керівні принципи, суб'єкти та об'єкти, регіональні програми та стратегію публічної дипломатії, які мають певну ціль та завдання. Реалізація механізму відбувається завдяки міжнародним партнерам, інструментам регулювання, методам та формами публічної дипломатії в конкретних галузях та сферах діяльності. Таким чином, механізм публічної дипломатії побудовано на основі системного підходу й дозволяє логічно формувати та реалізовувати заходи публічної дипломатії задля відстоювання економічних інтересів України на світовій арені.

Публічна дипломатія - це потужний інструмент, який може допомогти Україні досягти своїх економічних цілей та інтегруватися в світову економіку. Ефективне використання цього інструменту потребує чіткої стратегії, координації зусиль та постійного вдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Довгострокова стратегія розвитку культури в Україні до 2025 року.
URL:
https://www.cultura.kh.ua/images/stories/innovaciyna_diyalnist/dovgostroкова_strategiya_rozv_.pdf
2. Стратегія публічної дипломатії міністерства закордонних справ України на 2021-2025 роки. URL:
<https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/public-diplomacy-strategy.pdf>
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011
4. Блюджюте Н. Як боротися зі стратегічними комунікаційними кризами, що викликані дезінформацією? Інформаційна війна проти України та інших європейських країн: досвід Литви в боротьбі з пропагандою. Київ : Видавничий дім «Українська культура». 2020. С. 89-99.
5. Відбудова України: принципи та політика. За ред. Ю. Городніченка, І. Сологуб, Б. ді Мадуро, 2022. 508 с. URL: https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf
6. Гуцал С. А. Публічна дипломатія як сучасний пріоритет зовнішньої політики держави. Стратегічні пріоритети. 2010. № 4. С. 106–113.
7. Зовнішня торгівля України: XXI століття [Текст] : монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін.] ; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016. 600 с.
8. Копотун І.М., Коропатнік І.М., Кривенко О.В., Ануфрієв М.І., Курилюк Ю.Б., Сєдих Ю.І., Шарашенідзе А.І. Народна дипломатія під час війни в Україні. Історія, сучасний стан, основні напрями втілення, реальні приклади. Видавничий дім «Професфонал», 2022. 302 с.

9. Коптєв, О. С. ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ. Міжнародні та політичні дослідження, (36), 2023, 51–60. URL: <https://doi.org/10.18524/2707-5206.2023.36.288707>

10. Малюкявічус Н. Соціальна стійкість у Литві: боротьба з дезінформацією через актуалізацію. Інформаційна війна проти України та інших європейських країн: досвід Литви в боротьбі з пропагандою. Київ : Видавничий дім «Українська культура», 2020. С. 100-106.

11. Мостова Д.Ю. Різновиди публічної дипломатії в публічному управлінні. *Держава та регіони*. Серія: Державне управління, 2020 р., № 1 (69). С. 18-23. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2020.1.3>

12. Милашко О. Г. Статистичне дослідження стану та розвитку зовнішньої торгівлі України. Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць. Одеса : Одеський національний економічний університет, 2021. № 1 (76). С. 191–202.

13. Міжнародна торгівля: конспект лекцій, навчальний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: К.О. Кузнецова, В.В. Чорній, О.С. Ченуша. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 191 с.

14. Пріоритети забезпечення стійкості промисловості й аграрного сектору економіки України в умовах повномасштабної війни: аналіт. доп. / О. В. Собкевич, А. В. Шевченко, В. М. Русан, Л. А. Жураковська; за ред. Я. А. Жаліла. – Київ: НІСД, 2023. 49 с. URL: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.04>

15. Редько, К. Аналіз структури міжнародної торгівлі України. *Економічний вісник НТУУ "Київський політехнічний інститут"*. No 18, 2021. С. 39-43.

16. Свінаренко Н. Польсько-українська співпраця на основі освітніх, культурних, економічних здобутків: проблеми і перспективи. Багатовимірність українсько-польської співпраці: генезис, особливості та перспективи: Наукова монографія; за ред. Т. Астратович-Лейк, Я. Турчин, О. Горбач. Рига, Латвія: “Baltija Publishing”, 2022. С. 302-316.

17. Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах Угоди про Асоціацію. Київ : Федерація роботодавців України, 2021. 96 с.

18. Торгівля чавуном і сталлю між Україною та Польщею: аналітичний огляд. URL: <https://dia.dp.gov.ua/en/iron-and-steel-trade-between-ukraine-and-poland-analytical-review/>.

19. Хант А. Публічна дипломатія. Що це таке і як це зробити, Женева, UNITAR, 2015. ISBN: 978-2-8399-1722-3.

20. Шепотило О. Торгівля, економічне зростання та інновації. Модель загальної рівноваги. Київ, Астонський університет і Центр аналітики зовнішньої торгівлі Trade+ КШЕ, 2020. 17 с. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2020/02/General-equilibrium-trade-and-long-run-economic-growth-model_UKR.pdf

21. Anderson, J. E., Larch, M., & Yotov, Y. V. (2019). Trade and investment in the global economy: A multi-country dynamic analysis. *European Economic Review*, 120, 103311. URL: <https://doi.org/10.1016/J.EUROCOREV.2019.103311>

22. Vysotskyi, O., & Vysotska, O. Технології публічної дипломатії:: методологічні принципи та практичний потенціал. Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках, 3(1), 2020, 139-147. URL: <https://doi.org/10.15421/342015>

23. Dinnie, K., & Sevin, E. The changing nature of nation branding: Implications for public diplomacy. In N. Snow & N.J. Cull (Eds.), *Routledge Handbook of Public Diplomacy* (2nd ed., pp. 137-144). Routledge. 2020

24. Huang Zhao Alexandre, Wang Rui 'Panda engagement' in China's digital public diplomacy, *Asian Journal of Communication*, 30:2, 2020, 118-140, DOI: 10.1080/01292986.2020.1725075

25. Zaharna, R. S., & Uysal, N. Going for the jugular in public diplomacy: How adversarial publics using social media are challenging state legitimacy. *Public Relations Review*, 42(1), 2016, 109– 119. URL: <https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2015.07.006>

26. Kim, J. Public relations and public diplomacy in cultural and educational exchange programs: A coorientational approach to the Humphrey Program. *Public Relations Review*, 42(1), 2016, 135–145. URL: <https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2015.09.008>
27. Kristina Plavšak Krajnc, *Public Diplomacy: basic Concepts and Trends*. *Teorija in praksa – Theory and Practice in March 2004* (41), 3-4: 643-658.
28. Mamchii O. The Concept of Public Diplomacy In the 21st Century URL: <https://bestdiplomats.org/public-diplomacy/#>
29. *Words and Wars: Ukraine facing Kremlin propaganda*. К.: KIC, 2017. 124р.
30. ЦПР має сприяти реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та НАТО. URL: http://publicdiplomacy.org.ua/?page_id=505&lang=en.
31. BRIEF HISTORY OF PUBLIC DIPLOMACY. URL: <https://uscpublicdiplomacy.org/page/what-is-pdf>.
32. Ingenhoff, D., & Buhmann, A. *Public Diplomacy. Messung, Entstehung und Gestaltung von Landesimages*. Konstanz: von Halem. 2019. URL: <https://www.halem-verlag.de/public-diplomacy>.
33. Seheda, O. i Smolianiuk, V. «CURRENT CHALLENGES OF UKRAINE’S PUBLIC DIPLOMACY», *Збірник наукових праць ЛОГОС*, 2020, с. 47-48. doi: 10.36074/11.12.2020.v5.15.
34. Sevin, E., & Ingenhoff, D. Public diplomacy on social media: Analyzing networks and content. *International Journal of Communication*, 12, 2018, 3663-3685.
35. Solving the Public Diplomacy Puzzle — Developing a 360-degree Listening and Evaluation Approach to Assess Country Images Paper 2, 2020 Perspectives By Diana Ingenho & Jérôme Chariatte. URL: https://uscpublicdiplomacy.org/sites/default/files/useruploads/u47441/Solving%20the%20Public%20Diplomacy%20Puzzle_1.9.21.pdf.
36. Snow N. *Public Diplomacy*. URL: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190846626.013.518> 30 July 2020

37. Snow, Nancy, and Nicholas J. Cull. 2020. "Public Diplomacy Before Gullion." In *Routledge Handbook of Public Diplomacy*. URL: <https://doi.org/10.4324/9780429465543-3>.

38. Protsiuk, M. V. The role of public diplomacy in modern relations between Ukraine and Poland (PhD thesis... Candidate in Political Science). Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. Chernivtsi, Ukraine. 2017.

39. UKRAINE-POLAND RELATIONS. International Centre for Policy Studies, Kyiv, 2018. 10 p.

URL: https://icps.com.ua/assets/uploads/images/files/ua_pl_relations_icps.pdf

40. Wiseman, G. *Isolate or Engage : Adversarial States, US Foreign Policy, and Public Diplomacy*. Stanford University Press. 2015.

41. Бренд Україна. URL: <https://ukraine.ua/>

42. Важливим напрямком зовнішньої політики держави є культурна дипломатія. URL: <http://publicdiplomacy.org.ua/?p=498&lang=en>

43. Війна. Україна. URL: <https://war.ukraine.ua/>

44. Публічна дипломатія – інструмент формування стійкості України до гібридних загроз та ефективний спосіб просування позитивного іміджу за кордоном. 2017. URL: <https://mfa.gov.ua/en/news/public-diplomacy-tool-building-ukraines-resilience-hybrid-threats-and-effective-way-promote-positive-image-abroad>

45. Публічна дипломатія в Україні. URL: <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&geo=UA&q=%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F&hl=ru>

46. Статистика двосторонньої торгівлі України та Польщі. URL: <https://bi.customs.gov.ua/uk/trade/>

47. Ульяненко В. Дблокувалися. Як скорочується товарообіг із Польщею (графіка). URL: <https://glavcom.ua/economics/finances/doblokuvalisja-jak-skorochujetsja-tovaroobih-z-polshcheju-hrafika-995784.html>

48. Interreg Europe New. URL: <https://www.interregeurope.eu/what-is-interreg-europe>
49. Center for Public Diplomacy joined the Crimea Platform Expert Network. URL: <http://publicdiplomacy.org.ua/?p=1009&lang=en>
50. Громадська дипломатія. URL: <https://oxfordre.com/internationalstudies/display/10.1093/acrefore/9780190846626.001.0001/acrefore-9780190846626-e-518>
51. Public Diplomacy. URL: <https://www.britannica.com/topic/public-diplomacy>
52. Public Diplomacy. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/public-diplomacy_en
53. Public Diplomacy. URL: <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=public%20diplomacy&hl=ru>
54. Public Diplomacy Platform. URL: <https://www.facebook.com/Publicdiplomacyplatform/>
55. Public Diplomacy in a Multipolar World. URL: https://www.uoc.edu/content/dam/studies/documents/pdf/es/PC01689_5.pdf
56. PUBLIC DIPLOMACY. WHAT IT IS AND HOW TO DO IT. URL: <https://unitar.org/public-diplomacy-what-it-and-how-do-it>
57. Ukraine. URL: <https://unctadstat.unctad.org/datacentre/dataviewer/Ukraine.GDPComponent>
58. Twiplomacy. 2020. “Twiplomacy Study 2020.” URL: <https://twiplomacy.com/blog/twiplomacy-study2020/>
59. Павлюх М. В. та Кушней С. Р. Публічна дипломатія як тренд у сучасних політичних відносинах: процеси трансформації. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/13526/13431>
60. Х. О. Мандзіновська Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення. URL: <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/2-53/19.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток А

Огляд зарубіжної літератури

1. Ingenhoff, D., & Buhmann, A. (2019). Public Diplomacy. Messung, Entstehung und Gestaltung von Landesimages. Konstanz: von Halem. Year of Publication: 2019

This recently published book (2019) by Dietrich Ingenhoff and Andreas Buhmann delves into the critical intersection of public diplomacy and national image. It offers a comprehensive exploration of how countries' images are perceived internationally, and how these perceptions can be shaped through strategic public diplomacy efforts. The book doesn't simply regurgitate past theories; it dives deep into the latest research and knowledge surrounding public diplomacy and national image. This ensures readers are equipped with the most up-to-date understanding of this dynamic field. A core focus of the book is the concept of national image itself. Ingenhoff and Buhmann delve into the various elements and dimensions that contribute to a country's image on the global stage. Ingenhoff and Buhmann don't just explore the theoretical aspects of national image; they delve into its practical importance.

2. Snow, Nancy, and Nicholas J. Cull. 2020. "Public Diplomacy Before Gullion." In Routledge Handbook of Public Diplomacy.

Theodore A. Gullion's work in the 1960s and 1970s is widely credited with establishing public diplomacy as a distinct field of study and practice. The Routledge Handbook of Public Diplomacy is a comprehensive resource that provides an overview of the field, including its history, theories, practices, and current challenges. This chapter delves into the history and evolution of public diplomacy prior to the influential work of Theodore A. Gullion, often considered the "father of public diplomacy." The chapter discusses: The origins and early forms of public diplomacy. Key historical figures and events that shaped the field. The impact of factors like globalization, technology, and changing international relations on public diplomacy. The development of public diplomacy theories and practices before Gullion's contributions.

3. Wiseman, G. (2015). Isolate or Engage : Adversarial States, US Foreign Policy, and Public Diplomacy. Stanford University Press.

This book edited by Geoffrey Wiseman explores how the US should engage with adversarial states. It analyzes the pros and cons of isolation and engagement policies, and the role of public diplomacy in these relationships. The book looks at several specific cases, including US relations with China, Russia, Iran, and Cuba. The book delves into a critical debate, analyzing the advantages and disadvantages of two primary approaches: isolation and engagement. Isolationist policies involve distancing oneself from adversarial states, potentially through economic sanctions or diplomatic restrictions. Conversely, engagement policies seek to establish communication channels, build trust, and foster cooperation even with challenging partners. Wiseman's book doesn't just present theoretical frameworks; it brings the concepts to life through real-world examples.

By examining specific case studies, such as US relations with China, Russia, Iran, and Cuba, the book allows readers to see how isolation and engagement policies, along with public diplomacy strategies, have been applied in practice. This provides valuable insights into the complexities of navigating relationships with adversarial states.

4. Alan Hunt, Public diplomacy. What it is and how to do it, Geneva, UNITAR, 2015.

"Public Diplomacy: What It Is and How to Do It" by Alan Hunt is comprehensive guide to the field of public diplomacy. It provides a clear definition of public diplomacy, discusses its history and evolution, and examines the different tools and techniques that can be used to carry out public diplomacy initiatives. The book also includes case studies of successful public diplomacy campaigns. Hunt establishes a clear and concise definition of public diplomacy, differentiating it from traditional diplomacy. He explains how public diplomacy goes beyond government-to-government relations, focusing on influencing and engaging foreign publics to generate support for a nation's policies and positions. The book doesn't just provide theoretical frameworks; it also offers practical guidance through the inclusion of real-world case studies. Analyzing successful public diplomacy campaigns allows readers to see these strategies in action and learn valuable lessons from past efforts. In essence, Alan Hunt's book provides a one-stop resource for anyone interested in the field of public diplomacy. It offers a clear understanding of the concept, its historical context, and the practical tools and techniques needed to conduct successful public diplomacy campaigns.

5. Public Diplomacy in a Multipolar World.

This article describes the course on public diplomacy. It discusses what public diplomacy is and the history of the term. The course covers the theory and practice of public diplomacy, including the tools and techniques used by diplomats. Students will learn about cultural diplomacy, digital diplomacy and how to develop public diplomacy campaigns. The course establishes a firm understanding of public diplomacy, exploring its historical roots and how its definition has broadened over time. It goes beyond traditional notions of diplomacy to encompass the deliberate efforts a nation takes to shape public opinion in foreign countries. While the course covers the fundamentals of public diplomacy, it also recognizes the changing landscape. It explores the growing importance of cultural diplomacy, which leverages cultural exchange programs and artistic endeavors to build bridges between nations. Additionally, the course delves into the world of digital diplomacy, examining how social media platforms like Twitter can be harnessed to engage foreign audiences and promote a nation's interests.

6. Twiplomacy. 2020. "Twiplomacy Study 2020."

The Twiplomacy Study 2020 examines the use of Twitter by world leaders and diplomats. The report found that Twitter has become an important tool for public diplomacy, used by leaders to communicate with their citizens and the international community. The study highlights the rise of Twitter as a crucial platform for world leaders and diplomats. It allows them to bypass traditional media gatekeepers and directly connect with a global audience. Leaders can leverage Twitter to share their perspectives,

engage in dialogue with citizens and foreign counterparts, and promote national interests. This fosters transparency, builds trust, and allows for real-time communication during critical situations.

7. Interreg Europe New. Interreg Europe is a programme of the European Union that finances cooperation between European regions.

The programme aims to improve policy-making at the regional level. Interreg Europe supports projects that promote cooperation between regions on various issues such as economic development, environment and social inclusion. Interreg Europe covers a wide range of topics, including innovation, research and development, small and medium-sized enterprises, energy, transport, climate change and environmental protection. The program's core objective is to empower regional authorities by enhancing policymaking at the regional level. This collaborative approach allows regions to learn from each other's successes and challenges, fostering the development of more effective and innovative regional policies.

8. UKRAINE-POLAND RELATIONS. International Centre for Policy Studies, Kyiv, 2018. 10 p.

Is a 10-page report published in 2018 by the International Centre for Policy Studies in Kyiv. The report delves into the historical roots of the relationship between Ukraine and Poland, providing context for understanding their current dynamic. This historical background sheds light on the complex interplay of cooperation and conflict that has characterized these relations over centuries. A crucial aspect of the report is its examination of the challenges that hinder closer cooperation between Ukraine and Poland. These challenges might include historical grievances, political differences, or economic competition. Additionally, the report explores potential avenues for further development and strengthening of relations between the two countries.

9. Snow N. Public Diplomacy.

The article reveals what public diplomacy is and how it developed during the Cold War as a result of the growing role of the media and public opinion in foreign policy management. The United States, in its bipolar ideological struggle with the Soviet Union, recognised that gaining public support for political goals among foreign populations sometimes works better through direct interaction than traditional, often closed contacts between governments. The article highlights the growing significance of public opinion and media influence in foreign policy during the Cold War. This shift in focus necessitated a move beyond traditional, government-to-government diplomacy. Snow argues that the United States, locked in an ideological struggle with the Soviet Union, recognized the limitations of traditional diplomacy. Direct interaction and engagement with foreign publics emerged as a more effective strategy for garnering support for US foreign policy objectives. The article contrasts public diplomacy with the traditional methods of closed-door negotiations between governments. Public diplomacy emphasizes open communication, cultural exchange, and building relationships with foreign citizens, fostering a more nuanced understanding of US policies and perspectives. Snow underscores the importance of public perception in the Cold War context. Winning

the "hearts and minds" of foreign populations became a critical element of the ideological struggle. Public diplomacy efforts aimed to shape positive perceptions of the US and its values, countering Soviet propaganda.

10. Anderson, J. E., Larch, M., & Yotov, Y. V. (2019). Trade and investment in the global economy: A multi-country dynamic analysis. *European Economic Review*.

This research article by Anderson, Larch, and Yotov (2019) ventures beyond surface observations to explore the intricate relationship between international trade and foreign direct investment (FDI) across a multitude of countries. Their primary focus lies in understanding how these two factors dynamically influence each other over time. The authors break new ground by creating a unique analytical model. This refers to traditional investments within a country's borders, such as infrastructure development, machinery, and equipment. Foreign Direct Investment (FDI) as Technology Capital: This innovative approach views FDI as a source of technological advancement and knowledge transfer. By investing in a foreign country, companies not only bring capital but also introduce new technologies and expertise, boosting the recipient country's productive capacity. The authors leverage real-world data from a staggering 89 countries. This comprehensive dataset allows them to analyze the interplay between trade and FDI on a global scale, identifying patterns and trends that might not be evident through isolated case studies.

Annotation

Viier D.I. "The Role of Public Diplomacy in Promoting Economic Interests of Ukraine". Manuscript.

Qualifying bachelor's thesis on specialty 292 «International economic relations», 2024.

The thesis is devoted to the study of mechanisms and tools for improving the effectiveness of Ukraine's public diplomacy in the economic sphere, especially in the context of a full-scale war. The thesis delves into the core concepts of public diplomacy, with a specific focus on economic diplomacy. This specialized field explores how countries leverage public diplomacy tools to achieve economic objectives on the international stage. The thesis critically assesses the current state of Ukraine's public diplomacy efforts in the economic sphere and identifies areas where improvement is necessary to maximize effectiveness in achieving desired economic outcomes.

The relevance of the topic is due to the need for Ukraine to improve its international image, attract foreign investment and promote exports.

The concept and functions of public diplomacy, in particular economic diplomacy, are explored. The experience of other countries in using public diplomacy for economic purposes is analysed.

Special attention is paid to the assessment of the state of Ukraine's public diplomacy in the economic sphere and its weaknesses are identified. The author proposes a mechanism for improving the effectiveness of public diplomacy, which includes guiding principles, subjects and objects, methods and forms of implementation.

Based on the study, recommendations for improving Ukraine's public diplomacy in the economic sphere are formulated.

Key words: public diplomacy, economic diplomacy, national interests, international image, exports, investments.

Year: 2024

Короткий звіт за результатами перевірки кваліфікаційної роботи антиплагіатною інтернет-системою Unicheck

Ім'я користувача: Доцент кафедри європейської економіки і бізнесу Л...	ID перевірки: 1016308305
Дата перевірки: 01.06.2024 18:56:42 EEST	Тип перевірки: Doc vs Internet + Library
Дата звіту: 01.06.2024 23:18:07 EEST	ID користувача: 100005726

Назва документа: Віер_Д_І_Роль_публічної_дипломатії_у_просуванні_економічних_інтересів

Кількість сторінок: 66 Кількість слів: 13624 Кількість символів: 108798 Розмір файлу: 547.85 KB ID файлу: 1016104730

14% Схожість

Найбільша схожість: 2.28% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1016040091)

10.9% Джерела з Інтернету 360 Сторінка 68

8.71% Джерела з Бібліотеки 492 Сторінка 71

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 3